...УУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(...153) | 1969 оной октябриин 25, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

Адууһа малай үбэлжэлгые һайнаар эмхидхэжэ, ...ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэе!

Ольга Инхеевна Сангаднева комсомол-залуушуулай хонишодой бригадые хүтэлбэрилдэг юм. Арбадахи класс дүүргээд, зургаан жэлэй саана хонишоноор ажаллахаяа ерэһэн энэ басаган Социалис Ажалай Герой Шалсама Цыремпиловагай отара даажа абаа. Нёдондо 100 эхэ хониһоо зуун хурьга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Вера Цыренова, Дарису Пирмаева. Ольга Сангаднева.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

...ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

...һүүл багта Зэдын аймагай Ленинэй нэ...ой Булагай фермые даагша Анна Геор... бүхы һаалишадаа суглуулжа, Кабанскын ...Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой ...ни үүсхэл дэмжэхэ тухай уряа үгэ хэлээ

...фермын коллектив В. И. Ленинэй түрэ...жэлэй алдарта ойе амжалтатай угтахаар бэ...марай 4 һарын туршада 1120 килограмм ...һөө һаажа шадаха аргатайбди,—гээ һэн.

...һаалишад хэлэһэн үгыень һайшаажа, июнь ...октябрь болотор үнеэн бүриһөө 1000 кило... һааха гэжэ шиидээд, һаалишан бүхэн тус ...га абаа һэн.

Зундаа бэлшээри дээрэ ногооной муушье һаа, Булагай һаалишад һайн үрэ д... дүнгүүдые туйлаһан. Июнь—август һаранuудта үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 800 килограмм һү һаагаа. Сентябрь һарада тарияанай һуури, хэнзэ ногоон дээрэ үнеэд бэлшэжэ, улам һүтэй болоо.

Дүрбэн һарын үнгэрхэдэ, үрэ дүнгүүд согсологдобо. Һаалишад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаа. Фермэ дээрэ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 1000 килограмм һүн һаагдаа.

Сентябриин 10-да булагайхид һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлээ. Түсэбэй ёһоор 2902 центнер һү һааха байһан аад, 2904 центнер һү һаагаа. Энэ һарын эхеэр тус фермын малшад гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

В. ЖАРКОЙ.

...РХИМҮҮДТЭ—ВДНХ-гай ШАН

...й «50 лет Октября» колхоз 1968 ...м дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө ... Арадай ажахын туйлалтануудай ...э хабаадагшаар баталагдаһан бай... аймагай 29 малшад ВДНХ-да ха...д болонхой. Тэдэнэй хоёрынь брон...ар шагнагдаа. Нэгэниинь — Лени...нэтэ колхозой малшан Ошор Бад...Гунгаев, нүгөөдэнь — «Улаан Аха» һаалишан Дулма Лопсоновна Урба...ю.

Ошор Бадмаевич 6 һаратай 105 бурyу харууһалжа, нэгэшье толгой хороонгүй, дунда зэргээр тус бүхэнииень сүүдхэдээ 650—700 граммаар нэмээһэн. Мүн Дулма Лопсоновна 100 һарлагһаа 92 тугал абаһан, тугал бүхэнэйнь шэгнүүр 8 һаратайдаа 150 килограмм болоо һэн. Мүнөөшье эдэнэр амжалтатайгаар ажаллана.

В. ГАЛСАНОВ.

Ахын аймаг.

МАЛАЙ ТАРГАН—ШАХАЛГАҺАА

Хада майлаар намарай түрүүшын саһанай ороходо, Ториин совхозой малшад адуулжа байһан хашараг, бурyунуудаа сабшалан, тарялангай узуур дээрэ бэлшээхээ болижо, байрадань шахажа эхилбэ. Ажахыда мүнөө жэл хамта дээрээ 600 толгой хашараг, бурyун шахагдаха юм.

Эндэхи малшад Баян-Голой совхозойхидой жэшээгээр хашараг, бурyу бүхэнэйнгөө шэгнүүр 800 граммаар нэмээхэ уялга абаһан байна. Энэ зорилгоёо дүүргэхэ арга боломжо малшадта бии. Тэдэнэр сүүдхэдээ мал бүридэ тэжээлэй 7,8 единицэтэй тэнтэй тэжээл һайнаар буйлуулжа эдюулнэ. Тиихэдэ ажахын гурбан отделенидэхи бүдүүн тэжээл шахагдажа байһан малда гурил болгогдожо, элдэб холимол тэжээлнүүдтэй хамта буйлуулагдажа эдюулэгдэнэ. Иигэжэ хашараг, бурyу бүхэндэ сүүдхэдээ 3 килограмм холимол тэжээл, 2,5 килограмм үбһэ, 2 килограмм зелёнко, 4,5 килограмм һолоомо, 10 килограмм силос үгтэнэ. Гадна малынь бүлеэн уһаар уһалагдана, байрань саг болзор соогоо сэбэрлэгдэнэ.

Мал харууһалхаар дүршэл шадабаритай хүнүүд табигданхай. Нёдондо совхозой нэгэдэхи отделениин механизатор Б. Д. Дроздов мал шахахадаа, толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ 900 граммаар нэмээһэн юм. Нүхэр Дроздов мүнөө жэлдэ 280 хашараг, бурyу шахахань. Ажахын хоёрдохи, гурбадахи отделенинүүдтэ мал шахаха хэрэг коммунист Г. А. Филиппов, Л. Малышевский гэгшэдтэ даалгаданхай.

Манай корр.

Зэдэ.

СОВХОЗ СООГОО ТҮРҮҮ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойн мүрысөөндэ жагсаһан Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 9 һарын дүн согсологдобо. Хоёрдохи отделениин Улаан-Горхоной һаалишад совхоз соогоо түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан туг болон мүнгэн шанда хүртэбэ.

Тус фермын малшад зоотехническэ заабари ба өөһэдынгөө түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалжа, жэлһээ жэлдэ үндэр амжалта туйлажа байдаг. Һү һааха түсэбөө 103,8 процент дүүргэжэ, гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 109,6 процент бэелүүлбэ. Мүнөө энэ фермэ үбэлжэлгэдэ ехэ анхаралтайгаар бэлдэжэ байна. Үнеэдэй ба тугалнуудай бүхы байранууд дулаалагданхай.

Түрүү һаалишад Д. Баторова, Д. Булгутова, С-Д. Тонтоева гэгшэд өөһэдынгөө дүй дүршэлдэ залуу һаалишадые һургажа байдаг.

Энэ фермын малшан В. Молонов мал шахан таргалуулха талаар совхоз соогоо шалгарна. Зундаа холын бэлшээридэ 121 толгой хашараг, бурyунуудые адуулжа, дунда зэргээр толгой бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхын 1000 граммаар нэмээгээ. Мүнөө тэрэ шахан таргалуулха гүүртэ тушаажа абаад, энэ намартаа ехээр таргалуулха зорилготой.

Б. СЫРЕНОВ.

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛ—ҺҮРЭГЭЙ ДЭЭЖЭ

Эрхим үүлтэрэй томо, мяхалиг, һү ехэтэй үнеэдые олоор үсхэбэрилдэг болоогүй сагтаа мяха, һү ехээр абажа шадахагүйбди гэжэ Баргажанай совхозойхид һайн мэдэдэг болонхой.

Тиимэһээ һүүлэй хоёр жэлэй туршада энэ ажахыда үхэр малай үүлтэр һайжаруулха талаар яһала ехэ юумэн хэгдэнэ. Жэшээлбэл, Читканай фермэдэ колхозойнгоо эгээл һайн үүлтэрэй, һү ехэтэй 199 толгой үнеэдые, үшөө 165 бэеэ хүсэһэн гунжадые суглуулжа, тусгаар гүүртэ эмхидхээ юм.

— Бидэ түрүүн эндээ бэеэр томо, тобир һайн, тус тустаа жэлдээ 1600—1700 килограммһаа бага бэшэ һү үгэдэг, үдхэн тоһолиг һүтэй, хүхэнүүдынь томо үнеэдые суглуулаа һэмди. Юуб гэхэдэ, жэжэ, муу хүхэтэй үнеэдые оньһон машинаар һааха аргагүй ха юм,—гэжэ энэ гүүртые даагша И. М. Лебедев хөөрэнэ.

Мүн олон жэлдэ хүдэлһэн дүршэлтэй бэрхэ техник-үрэжүүлэгшэ В. Н. Гусевые искусственна үрэжүүлгын пунктые даагшаар томилоо һэн.

Энэ гүүртэ эмхидхэгдэһээр оройдоол хоёр жэл болобошье, нилээд һайн үрэ дүн туйлажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, нёдондо эндэ зуун үнеэн бүриһөө 100 тугал абтажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдээ. Һүншье горитой һаагдаа. Жэлэй үнгэрһэн юһэ һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700 шахуу килограмм һүн һаагданхай. Зарим үнеэдынь бүришье ехэ һү үгэнэ.

— Энэмнай үшөөл бага гээшэ ааб даа. Теэдшье оройдоол нэгэ-хоёр жэл соо үнеэдэй һү шэмые тиимэшье ехээр дээшэлүүлжэрхихэнь бэрхэтэй байна. Тиигэбэшье мүнөө хоёр һайн үнеэмнай жэлдээ 3000 килограммһаа дээшэ, үшөө 48 үнеэмнай—2500—2800 килограмм хүрэтэр һү үгэнэ. Жэшээнь, «Волга» гэжэ үнеэн үнгэрэгшэ жэлдэ 2891 килограмм, 5,3 процент тоһолиг һү үгөө юм. Бүхы үнеэдээ эды шэнээн һү үгэдэг болгохын түлөө тэмсэнэ гээшэбди,—гэжэ зоотехник И. Е. Литасова хэлэнэ.

Тэрэ өөрөө энэ гүүртэдэ саг үргэлжэ хүдэлдэггүй, гүрэнэй племстанцида харюусалгатай ажалтайшье һаа, эндэхи малшадта ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг. Илангаяа үхэр малыень зүбөөр илгажа, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ шухала заабари үгэжэ байдаг.

Тус фермэдэ ажалша бэрхэ, шударгы һаалишад, малшад хүдэлдэг юм. Тусхайлбал, һаалишад А. Е. Максимова, О. Н. Плеханова, Г. А. Филиппова, Л. А. Галина, Е. Г. Прокушева болон бусад һү һааха түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, үнеэдэйнгээ харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэхэ, үүлтэрыень һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

— Малайнгаа үүлтэр һайжаруулха талаар хэжэ байһан хүдэлмэреэ улам үргэлжэлүүлжэ, үдхэн, ехэ һү үгэдэг үнеэдые бүри олон болгохо зорилготойбди, —гэжэ эндэхи отделениие эрхилэгшэ Б. Я. Шрагер хөөрэнэ.

Мүнөө эндэ үхэр малай тоо бүридхэл, үүлтэрыень һайжаруулхада хэрэгтэй бүхы дэбтэр, данса хуу нарин нягтаар табигдана. Тэрэшэлэн малдаа эрхим шанартай, элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болоогүй һаа, үнеэдэй үүлтэр һайжаруулхань бэрхэтэй гэжэ Читканай отделениинхид гүйсэд ойлгоно. Тиимэһээ эндэ дүтэ шадархи сабшалан үргэдхэжэ, һайжаруулжа, бургааһа шугы, болдог сэбэрлэнэ. 72 гектар бэлшээриие хорёолоод. уһалха, ногоо тариха гэжэ байнхай.

— Хэрбээ энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һаагаа һаа, хойто жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди, — гэжэ тус гүүртын һаалишад мэдүүлнэ.

Б. БУДАЕВ.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТАНИЛСАГТЫ: ЯРУУНЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

...н аймагай «Дружба» ... үхэршэн Жамсо Да...вич Дашиев хашараг, ...рууһалхадаа, дүй дүр...й, мүрысөөндэ ходо...г суутай. Захааминай Баян-Голой совхозой ... жэшээгээр хүдэлмэ...байһан энэ үхэршэн ...амжалта туйлана. На...шээридэ таргалуул...р бүхэниинь сентябрь ...үүрээ 980 граммаар ...

...колхозойнгоо мал 20 ...соо таһалгаряагүй ...ажа байһан энэ үхэр... Яруунын колхознигууд ...ронойнгоо колхозни...конференциин делегат ... һунганхай.

Ц. Ц. Цыренжапова түрэл колхозойнгоо хонин ажалда гэр бүлөөрөө арба гаран жэлэй турша соо таһалгаряагүй хүдэлмэрилнэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан энэ хонишон байгша ондо һайн амжалта туйлаа. Харууһалжа байһан 612 эхэ хонидһоо тэды шэнээн хурьга абаад, гарзада оруулангүй түлжүүлжэ шадаа. Хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалаа.

Ажалдаа жэлһээ жэлдэ амжалта туйладаг «Коммунизм» колхозой энэ хонишонине Яруунын колхозуудай гэшүүд республикынгаа колхознигуудай конференцин делегат болгожо һунгаба.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...Центральна Комитет, СССР-...нүүдэй Совет захиргаанай ...гашыень бага болгохо, хү...нарижуулан һайжаруулха тухай асуудал хаража үзэ... һалбари һалбаряарнь хү...гол ёһо, түсэблэлгын ба эко...рмашуулгын шэнэ гури...уулһэн, арадай ажахыда ... түхеэрэлгэнүүдые, элек... тоололгын машинануудые ...глэдэг болоһон ушар за...арадые саашадань нари...ыень бага болгохо арга ...нэ асуудалаар баталан аб... соо заагдана.

...мта, олохон министерствэ... албан зургаануудай, Сове...ын зургаануудай, пред... болон эмхинүүдэй хүтэлбэ...хиргаанай аппарадай хү...аруулха, гаргашыень бага ...гтэ горитой анхарал хан...имэһээ энэнь гаргаша ехэ... хүнүүдтэй байһаар гэжэ Центральна Комитет, СССР-...нүүдэй Совет тэмдэглэбэ. ...й зарим һалбаринуудта хү... олон шататай гурим бии ...хи ушарта бэе бэеэ дабта...е хэрэггүй эмхинүүд бай... Промышленностиин, тран...ролгын ба ажахын бусад ...ахи захиргаанай зургаанууд дан ехэ байһаар, тиимэһээ үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгые унжагайруулна, үйлэдбэриин гол зорилго шиидхэдэг нилээд олон мэргэжэлтэдые һамааруулна, тэрэшэлэн захиргаанай хэрэгтэ үлүү ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Жэжэ предприятинууд дээрэхи захиргаанай аппарат дан ехэ болгогдонхой, тэдэнь олонхи ушарта томо предприятинуудтал адлирхуугаар захиргаанай аппарат барижа байдаг. Элдэб янзын командировконуудта, мүн мебель, инвентарь, албан зургаанай байранууд соохи түхеэрэлгэнүүдтэ мүнгэ зөөри үлүүсэ ехээр гаргашалагдана.

Шухала бэшэ зүблөөнүүд, конференцинүүд, хуралдаануудые үнгэргэдэг олон баримта бии. Эдэ хэмжээ ябуулганuудта гүрэнэй нилээд ехэ мүнгэн гаргашалагдана.

Захиргаанай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ горитой дутагдалнууд бии байһаар. СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд захиргаанай хэрэг оньһожоруулха, автомат хэрэглэхэ, мүн захиргаанай аппарадтахи хүдэлмэриин ёһо гурим нарижуулха, ажалай культура дээшэлүүлхын тула таарамжатай хэмжээнүүдые абанагүй.

Захиргаанай аппарадай бүридэл нарижуулха, предприятинууд, эмхинүүд болон албан зургаануудай үлүүсэ ехэ штадуудые хороохо, захиргаанай аппарат нарижуулха хэмжээ ябуулгануудые таараддуулан зохёохо, бодото дээрэнь бэелүүлхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр захиргаанай аппарат хангадаг гаргашые 1970 ондо 1,7 миллиард түхэригөөр хороохо гэжэ СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

СССР-эй Министерствэнүүд, албан зургаанууд, союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд захиргаанай аппарадуудһаа сүлөөлэгдэһэн хүдэлмэрилэгшэдые ажалда оруулха ябадал хангаха уялгатай.

1970 оной эхинһээ СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд өөһэдынгөө мэдэлэй предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудта захиргаанай аппарат хангаха мүнгэ таарyугаар һомолхо, энэ хэрэгтэ зорюулан тодорхойлогдоһон хэмжээтэй мүнгэ зөөри гаргашалха түсэбтэй таараддуулан, захиргаанай аппарат барихын тула шухала мүнгэ зөөри гаргашалгын түлөө предприятинууд, организацинууд, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тус тустаа харюусалга дааха байна гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолобо.

СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, СССР-эй Финансын министерство, СССР-эй Арадай хиналтын комитет захиргаанай аппарат хангахын тула хараалагдаһан мүнгэ гамтайгаар гаргашалгын хойноһоо хиналта шангадхаха уялгатай.

Предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй ажалай сагые зүбөөр, гамтайгаар хэрэглэхэ, зүблөөнүүд болон заседаниинуудые үнгэргэхэ саг тодорхойлон гуримшуулха, хүдэлмэрилэгшэдые захиргаанай элдэб зургаануудта дуудаха, мүн захиргаанай аппарадуудай ажал хүдэлмэриин культурые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин ёһо гурим улам нарижуулха хэмжээ абахыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд, обкомуудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, министерствэнүүд, албан зургаанууд, предприятинууд болон организацинуудые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Чехословак болон совет хүтэлбэрилэгшэд космодром ерэжэ хараба

КПЧ-гэй, ЧССР-эй хүтэлбэрилэгшэд—КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Президент нүхэр Л. Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ нүхэр О. Черник болон бусад чехословак нүхэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинтай, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр нүхэр А. А. Гречко болон бусад тушаалтадтай хамта байгша оной октябриин 23-да космодромдо ерэжэ хараа.

Замбуулинай, сэрэгэй элдэб түхэлэй техникэ чехословак болон совет хүтэлбэрилэгшэдтэ харуулагдаа, тэдэнэр ракетэ ниидхүүлэн гаргаха үедэ байлсаа.

Пагуошско уласхоорондын конференци

СОЧИ. (ТАСС). Пагуошско уласхоорондын XIX конференци эндэ нээгдээ. Гушанороной 100 гаран эрдэмтэд конференцидэ хабаадалсана. Уласхоорондын элдэб эмхинүүдэй 11 ажаглагшад уулзалгада байлсана. Тэдэнэй тоодо ООН-ой генеральна секретариин орлогшо Ральф Банч бии. Америкын олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша Сайрус Итон конференциин хүндэтэ айлшан боложо ерэнхэй.

СССР-эй Науканудай академиин вице-президент, академик М. Д. Миллионщиков хүряангы үгэ хэлэжэ, конференци нээгээ. Уласхоорондын эрдэмтэдэй Пагуошско XIX конференцидэ хабаадагшадта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгые тэрэ уншажа үгөө.

России Федерациин полинууд дээрэ халуун хаһа үргэлжэлһөөр

Россин Федерациин ажахынуудта ургаса хуряалга дүүрэнтэжэ байна. Таряашад ороoһо тарая хуряалгааяа дүүргэбэ. Зүгөөр барайгар, хабтаабха, свёкло, овощ ургуулагшад хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор, октябриин 20-до республика дотор 118 мянган гектар хуряагдаа гэхэ гү, али энэнь барайгарай эзэлһэн бүхы талмайн 85 процент болоно.

Алас-Дурна зүгэй колхозууд болон совхозууд белогоор баян сои хуряажа эхилээ. 242 гектар талмайн сои—бүхы ургасын 30 процент шахуу—хуряагдаа.

Хартаабха ургуулагшад хуряалгынгаа хүдэлмэри эсэслэжэ байнхай. Республика дотор 1 миллион 826 мянган гектар талмайн хартаабха хуряагдаа. Энэнь хартаабхаар эзэлэгдэһэн бүхы талмайн 97 процент болоно.

«КОСМОС-305» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ
ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Космос-305» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной октябриин 22-то Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Цыретор Санжиевна Раднаевагай даадаг эхэ хонидой отарада 596 толгой хонид тоологдодог. Эды олон хонидые харууһалха бэлэн бэшэ. Хэды тиимэшье һаань, Цыретор Санжиевна туһалагшадтаяа хамта энэ гандуу зунай үедэ 256 центнер эрхим шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхээ. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь тэрэнэй туһалагша Цырен Жаповна Найданова нилээд ехэ туһаламжа хүргэһэн байна. Тэрэ ахалагша хонишоноо саг үргэлжэ халадаг байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Ц. Найданова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Табан жэлэй түрүүшүүлэй тоодо Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой жолоошон Н. Е. Козлов ородог. Тэрэ абаһан даабаринаа саг болзор соонь дүүргэдэг, урагшаа һанаатай хүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Н. Е. Козлов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

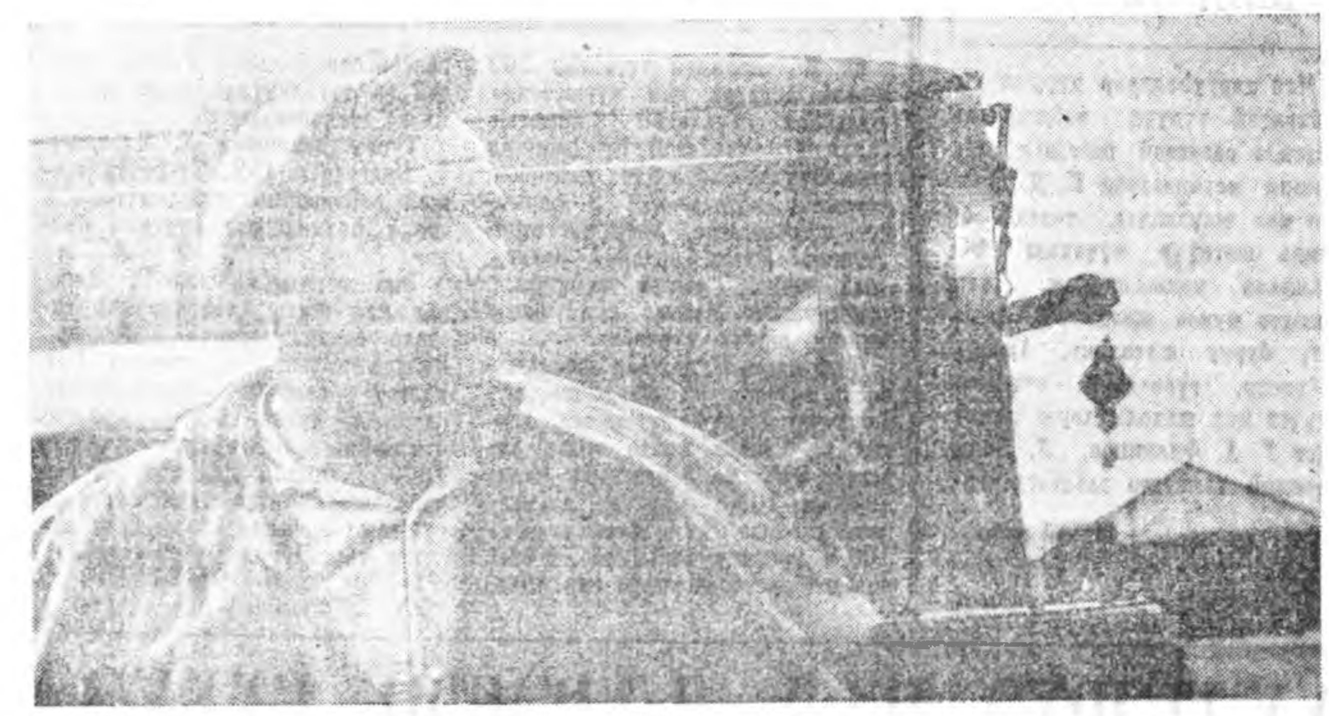

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШО

ОЛОХОН ЖЭЛ үнгэрөө. Володя һаяхан лэ институтда һуража байһан шэнги һанагдадаг. Студент байхадань:

— Һургууляа дүүргээд, хаана хүдэлхэбши,—гээд нэгэтэ һураа һэм. Тэрэ удаан бодолгодо абтангүйгөөр иигэжэ харюусаа бэлэй:

— Нютагтаал бусажа ерэнэ бэзэб. Ондоо тээшэ хаана ошохобиб даа. Түрэһэн нютаг гээшэш юунһээшье үлүү һанагдадаг!

Баргажан. Хангил үндэр ууланууудай ёрбогор шобхо оройнууд огторгой өөдэ дүүлинэ. Зунай сагта ямар һайхан байдаг бэ! Энэ нютагтаа үдэһэн, хүлөө дүрөөдэ хүргэһэн Владимир эрдэм бэлигтэй болоюо, хүдөө ажахын институт дүүргээд, Улан нютагтаа 1961 ондо бусажа ерээ бэлэй. Август һарада Уланай зооветучастотые даагшаар томилогдоо һэн. Энэ тушаалые жэл тухай даажа байгаа. Хожомынь XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малай фермые даагшаар, бригадираар, отделениие эрхилэгшээр ажаллаа.

Залуу мэргэжэлтэ иигэжэ ажаллажа байхадаа, партиин зэргэдэ ороод, коммунистын нэрэ хүндые арюунаар сахин, партийна организациингаа даалгабариие найдамтайгаар бэелүүлжэ байдаг. Коммунист Владимир Гармаев удаахан саг соо Уланай отделениие эрхилжэ, ажал хүдэлмэри дээрэ түрүү онол аргануудые хэрэглэхын тула хамаг хүсэл оролдологоёо гаргаа. Нэн түрүүн малай үүлтэр һайжаруулхын тулада племенной хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэһэн. Фермэ, отарануудай мал һүрэгые үүлтэр һайнтай болгожо, колхоздоо ашаг олзо ехээр оруулдаг болгохые оролдоо. Тиигэжэ хэдэн жэл соо удаа дараалан ехэ хүдэлмэри ябуулһанайнь ашаар мал ажалһаа абтаха продукциин хэмжээн горитой дээшэлжэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн нилээд хямдарһан. Нёдондо Уланай отделени социалис мүрысөөндэ хододоо шалгаран гаралсаа. Тус отделени ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэһэн, хамта 14,6 мянган центнер үбһэ соможо абаһан байгаа юм.

Энэ коммунист ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шададаг. Институтда һураһан эрдэм бэлигээ хүдэлмэридөө шадамараар хэрэглэнэ. Энээнтэй хамта артелиингээ гэшүүдые ниитын хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулна. Отделениие эрхилэгшэ нүхэр Гармаев хүн зоной хэрэгтэ анхаралтайгаар хандажа ябадаг. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр Улан нютагтань шэнэ барилганууд олоор бодхоогдоно. Коммунистын алдар солые үндэрөөр сэгнэжэ, өөрынгөө бүхы шадабариие хамтын хэрэгтэ зорюулжа байдаг хадань, партийна организациинь коммунистнууд нүхэр Гармаевые колхозой парткомой гэшүүнээр һунгаа, нютагайхидынь сомоной Соведэй депутадаар дэбжүүлээ.

Һунгагшадайнь зүгһөө үнгэрэгшэ хабар иимэ бэшэг тэрэндэ ороһон байба. Юуб гэхэдэ, Улан тосхоной магазинуудта һүн багаар наймаалагдадаг, заримдаа асарагдадаггүй болоо һэн. Теэд нүхэр Гармаев сомсоведэй даабаряар шалгалта хэжэ, дары хэмжээ абаһан байгаа. Коммунист Гармаевай дурадхалаар шухала асуудалнууд партийна комитедтэ харагдажа байдаг.

Владимир Шагжиевич мүнөө колхозойнгоо правлениин түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаад байна. Зондоо хүндэтэй болоюо, иимэ ... тушаалда ажаллана ... луу мэргэжэлтын ... нютагаймнай олон хү... Хүдөө ажахын инсти... эрдэмтэ агроном ... Б. Лубсанов тарян ... гадын бригадир боло... линын габьяата агр... маев колхозойнгоо ... тивна отрядые даажа ... рянарна врач Бори... ригтын отделение ... ажаллана. Тиихэдэ ... техник Сергей Ла... тапов Хилганын ф... байһанаа, мүнөө Га... зой директор болон... тэй залуу эрдэм... һайн дураар түрэл ко... жа, анха түрүүн фер... нуудые даажа аба... харуулжа, харюуса... да дэбжүүлэгдэнэ ха ...

Улан нютагайхид ... артелиин Жэшээтэ ... ектые зүбшэн хэлсэ... үйлэдбэриин һалбар... лигтэй мэргэжэлт... тухай үнэтэ ... оруулһан байгаа. Ком... маев шэнги инстит... колхозойнгоо малай ф... даһаа эхилжэ хү... ажалай бүхы талые ... болохо ёһотойшье ха...

Г. БА...

Баргажанай ай...

Цыбикжап Банзаракцаевич үндэр наһатай болоюо, пенсидэ гарабашье һаа, хамтын ажалай түлөө хаба шадал соогоо оролдожол ябадаг. Үнинэй коммунист нүхэр Дыжитов бүхы наһаяа хамтын ажалтай холбоһон хүн. Үбгэжөөл ажал гээшые хүнэй наһанай гол юумэн гэжэ тоолодог юм. Тиимэһээ Цыбикжап Банзаракцаевич хүниие хэһэн ажал, хэрэгүүдээрнь лэ сэгнэдэг. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нүхэр Дыжитовые баһал тэрэнэй ажал, хэрэгүүдээрнь сэгнэжэ, хүндэлдэг байна. Теэд энэ үбгэжөөл наһан соогоо хүндэ хэрэгтэй юу бүтээгээ хадаа арад зондоо хүндэтэй болоо гээшэб? Цыбикжап Банзаракцаевичай наһан соогоо хэһэн, бүтээһэн юумэн ехэ. Энэ хүмнай гушаад онуудта Захаамин нютагтаа хамтын ажал эмхидхэлсэһэн намтартай.

— Гушан найман жэлэй саада тээ гуша гаран үрхэтэ айл сугларжа, «Большевик» гэһэн хамтын ажал—артель байгуулаа бэлэйбди. Тиихэдэ газараа модон анзаһа, нэгэ анзаһатай түмэр плугуудые морин, сар унаада шэрүүлжэ элдүүрилэгшэ һэмди,—гэжэ нүхэр Дыжитов хөөрөө һэн.

Тэрэ гэһээр хорин жэлэй үнгэрөөд байхада, эндэхи гурбан жэжэ ажахы нэгэдэжэ, Ленинэй нэрэмжэтэ томо колхоз болоо.

Коммунист нүхэр Дыжитов модошо дарханааршье, шубуушанааршье хүдэлһэн хүн. Тэрэнэй хэһэн ажал ходол урагшатай ябадаг. Шубуунай фермэдэ табан жэлдэ хүдэлхэдөө тэрэ нилээд ехэ амжалта туйлажа, эрхим ажалаараа аймаг, республика дотороо суурхаа бэлэй. Мүнөө колхозой ветеран пенсидэ гарабашье, хамтын ажал хэһээр. Энэ зун үбгэжөөл гурбадүрбэн хүнһөө бүридэһэн звено толгойлжо, 380 центнер һайн шанартай үбһэ суглуулһан байна.

Колхоз дотор Цыбикжап Банзаракцаевичай хэхэ ажал мүнөө захаһаа. Үбгэжөөл модошо дархан солотой хадаа малшадай байрэ, тэргэ шарга заһабарилдаг, зэр зэмсэг дархалдаг юм. Иигэжэ үнинэй коммунист нүхэр Дыжитов хамтын ажалда хубитаяа оруулалсажа ябаһаар. Тиихэдэ Цыбикжап Банзаракцаевич хамтын ажал эмхидхэхэ асуудалаар һонирхожо, колхозой Жэшээтэ Уставай проектые шудалжа, өөрынгөө, һанамжа дурадхалнуудые олон жэлнүүдэйнгээ ажаглалта... багшалан иигэжэ хө...

— Урдань түрүү... нүүдые эмхидхэхэ... шье Устав гэжэ ба... хэлээрээ, үнэн сэдь... һэн байхабди. 193... шо колхозой түр... тав хамтын ... хэ хэрэгтэ тон ... нартай байһан. Те... нол ха юм даа. Са... ма байдал хубилна ... даа. Шэнэ Уставай ... тор пенсионернууд ... статья оруулагда... Энэнь тон зүбтэй. Са... тэй тааралдана. Мү... зууд яһала баяжа... һайжараа...

Г. РИ...

КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮ...

УНШАГШЫН ЗУРАГЛАЛ

АЖАЛША ХҮНЭЙ НЭРЭ АЛДАРТАЙ

Набтархан шэлэнүүдэй саанаһаа шаргал улаан наран һугаран гаража, мантан ЛВРЗ-гэй цехүүдэй үргэн һаруул сонхоор гэрэл туяагаа адхан, «ажалай үдэр эхилээ» гэһэн дохёо үгэнэ. Түмэн олон хүдэлмэришэ зон түрэл цехүүд тээшээ яаранад. Тэдэнээр суг бишье алхалалсанаб.

Нэгэ мастер тухай зураглал бэшэхэ гэһэн даабари редакциһаа абаһан тула тэрэнээ дүүргэхэ зорилготойб. Теэд Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотиввагон заһабарилгын заводто яһала олон танил мастернуудтай хүм. Тэдэнэрэй олонхинь ажалдаа нарин нягтаар хандадаг, ёһотой хүдэлмэришэ зон юм. Гэбэшье тэдэнэй ажал хэрэг тухайнь домоглон хөөрэхэнь бэрхэтэй шэнгеэр үзэгдэбэ.

Үдэрэй тэн багта котёл бүтээлгын цех соо орожо ерэбэб. Хүсэтэ станогуудай нэерээн, түмэрэй ханхинаан минута соошье замханагүй. Адар томо хүүргэ-кранууд мантан котёлнуудые үргөөд, иишэ тиишээ гүйлдэнэ. Эндэ хэдэн арбаад хүдэлмэришэ зон хүдэлжэ, хүсэтэ тепловоз болон электровозуудта шухала хэрэгтэй детальнуудые бүтээнэ ха юм.

«Эдэнэй түсэб даабаряа дүүргэхын тула мастернууд яһала оролдоно. Хэрэгтэй инструментнүүдээр хангана, ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Үнэхөөрөө мастер хүн ехэ оркестр хүтэлбэрилһэн дирижертол адлил»,—гэжэ бодомжолжо байтарни, хаанаһаашьеб урдамни Владимир Иванович Игнатов бии болобо.

Үндэр томо бэетэй, дүшөөд наһанай энэ хүн намайе сэхэ дээрэһээм хараад, гараа һарбайба. Минии альгые абарга соо хээд хабшаһан мэтээр адхажа:

— Мэндэ амар! Һайн ябана гүбди?—гээд, энеэбхилнэ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд станогуудай хүсэтэ аблан соо шэнгэжэ, намда арайшье гэжэ дуулдана. Теэд Владимир Иванович минии хэлэһэн үгэнүүдые һонороор лэ ойлгоод байна.

— Зай Владимир Иванович! Би тантай хөөрэлдэхэ хүсэлэнтэйб,—гэжэ минии дуугархада, цехэй нэгэ буланда оршоһон бишыхан будка тээшэ зааба. Тиин ахалагша мастерай хойноһоо дахаад, хүдэлмэришэдэй планёркоёо үнгэргэдэг таһагта оролсобоб. Арбан таба шахуу жэл соо мастераар хүдэлһэн Владимир Иванович Игнатов минии урдаһаа томоотойгоор хараад, дару аалиханаар, ажал хэрэг, ажабайдал тухайгаа хөөрөө.

...Ажабайдалай намтар хаанаһаа эхитэй гээшэб? Эгээл түрүүн: «Эжы!»—гэжэ үгэлһэнһөө гү, али эхин һургуулида орожо «А» үзэгэй нюусануудые ойлгожо захалһанһаа гү?— Энээндэ харюу үгэхэнь хүшэр, гэбэшье хүн бүхэн ажабайдалаа онсо өөрынхеэрээ эхилдэг гээшэ ааб даа. Володиин һаял арба наһа хүрэжэ ябахада эсэгэнь баруун холын фронт мордожо, немец фашистнуудтай эрэлхэгээр тэмсэн, баатарай үхэлөөр унаа һэн. Урдаа хараха хүнөө алдаһан бишыхан хүбүүн гашуудан:

— Би эсэгынгээ зүргөөр ошохоб. Үнэн сэхээр ажаллан, эсэгынгээ хэрэгыень үргэлжэлүүлхэб,—гэжэ эхэдээ үгөө үгөө болэйб. Тиин 1950-хи ондо долоодохи класс дүүргэн сасуу, Улаан-Үдын түмэр замай техникумда ороо.

Хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ Володя хүсэтэ паровозуудые заһабарилха мэргэжэлтэй болобо ха юм. Мүнөө Владимир Игнатов гушан долоотой. Энэ үе соо ото мастераар хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоо. Котёл бүтээлгын цех соо тэрэнэй хэһэн юумэ ехэ ааб даа. Даажа абаһан участогайнь хүдэлмэришэд жараад шахуу зүйлэй детальнуудые бүтээдэг. Һара бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, продукциингаа 95 процентые һайн шанартайгаар хиналтын таһагта тушаана. Иимэ амжалта туйлахын тула хүдэлмэришэд, мүн мастернууд ехэ оролдолго гаргана.

...—Бүхы амжалтамнай оньһон техникэһээ дулдыдана,—гээд Владимир Иванович хөөрэнэ. Тэрэ ехэнхи анхаралаа оньһон техникэдэ хандуулна. Тиин хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэн, шэнэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые зохёожо, ажалдаа нэбтэрүүлнэ. Нёдондо жэлдэ түмэр хабтагайнуудые зүһэхэ оньһон түхеэрэлгын дурадхал оруулаа. Тэрэниинь БРИЗ-эй совет дэмжэжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Энээнэй ашаар хорёод шахуу хүн ажалһаа сүлөөржэ, ондоо хүдэлмэри хэдэг болоо. Тиин ажалай бүтээсэ һураггүй дээшэлжэ, дүрбэ мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээ. Техническэ һайн мэргэжэлтэй, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүн мастерай үүргэ ёһотойгоор дүүргэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, бодото амжалта туйлана ха юм. Энээн тушаа Владимир Иванович Игнатов һонирхолтойгоор хөөрөө бэлэй.

Уданшьегүй будкын үүдэн нээгдэжэ, дунда зэргын нюргатай, гушаад наһанай хүн орожо ерэбэ. Тэрэ хайшаашьеб ехэл яараһан хэбэртэй:

— Владимир Иванович, түмэрэй хабтагай дуталдаад байна. Станогууд зогсоо, — гэжэ дуугарба.

— Нэгэдэхеэр, хуушан детальнуудые хэрэглэгты. Хоёрдохёор, үсэгэлдэр бүтээһэн ажалайнгаа дүн асараа. Танай бригадын ямарааршье хүдэлһые тухайлхын аргагүй,—гэжэ Владимир Иванович шангарба. Энэ залуу хүн мэгдэһэн хэбэртэйгээр: «Тиигэжэл үзэхэбди»,—гээд гаража ошобо.

— Энэш манай залуу мастер. Арбаад шахуу жэл соо манай участогта хүдэлмэришэнөөр хүдэлөө. Нёдондо жэлдэ түмэр замай техникум дүүргээд, мастераар хүдэлжэ байна. Ажалаа һайн мэдэдэг. Тингэбэшье дүй дүршэлынь үшөө багадана даа,—гэжэ ахалагша мастер хэлэбэ.

Урдань хуушан детальнууд хэрэглэгдэнгүй хаягдадаг бэлэй. Харин мүнөө тэрэниие хэрэглэнэбди. Шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилхэһээ хойшо манай хүдэлмэришэд хамаг юумэ арьбалха гэжэ оролдоно. Байгша ондо хуушарһан детальнуудые шэнэлэн, дахяад хэрэглэһэнэй ашаар 6 мянган түхэригэй арьбалалта хээбди гэжэ тэрэ намда ... ба. Харин байгша он... рын даабариһаа гад... ган түхэригэй прод... гаргаһан байна. Вла... нович Игнатовай хү... ябаһан участогайхид ... ехэ амжалта туйла... ломжотой.

Юуб гэхэдэ, ажа... һайн мэдэһэн, үнэн ... коммунист тэдэниие ... Урагшаа эрмэлзэһэн ... долтой хүдэлмэриш... участогта хүдэлнэ би...

...Үндэр томо хүн ... раа өөрынгөө гэртэ ... тэ ларалгүйхэнөөр ал... мэрэй ханхинаан, ст... нээрээн. Ахалагша ма... димир Иванович Игна... мэришэн бүхэндэ ... заабари хэлэнэ, стано... дэлхые анхаралтайга... Тэрэ үшөөл хүсэтэй ... хеэрэлгэ зохёохоор ... ябаа ёһотой даа. Ажа... эмхидхэхэ, һайн ша... дукци бүтээн гарга... табижа, үглөө үдэрэ... мэриин түсэб зохёо... хэбэртэй.

Иигэжэ түрэл ... 400 гаран мастерну... тухай шадаха зэргэ... бэб.

А. ХА...

МАНАЙ Коммунис партиие, Совет гүрэниие байгуулагша агуу багша В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой оронойманай ажалшадай баяр баясхаланта һайндэр болохонь. Энэ түүхэтэ үдэр хүрэтэр багахан саг үлэбэ, тэрээндэ бэлэдхэл хаа хаанагүй улам ехээр үргэдэнэ.

Арадаймнай ажахын һалбари бүхэндэ, промышленна предприяти, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудташье энэ алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри үргэдэһөөр. Коллектив бүхэн абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ, үйлэдбэриингөө хамаг арга боломжые хэрэглэнэ. Ажалай ленинскэ вахтада жагсаһан түрүү хүдэлмэришэдэй, малшад болон таряашадай туйлаһан амжалта тухай газетэнүүд бэшэнэ, радиогоор хэлэгдэнэ.

Табан жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн шахтер, токарь, модошон, һаалишан, механизатор республика доторнай улам олошорһоор. Тэдэнэр барандаа агуу багшынгаа алдарта зуун жэлые ажалай үндэр амжалтаар угтаха гэһэн ганцахан хүсэл эрмэлзэлтэй.

Арад зондоо зол жаргал олгоһон Ленин багшын зуун жэлэй ойдо бэлэдхэлэй түлэг дундаа ябажа байһан энэ үедэ совет хэблэлэй үмэнэ тон харюусалгатай зорилго табигданхай. В. И. Ленинэй сэсэ мэргэн һургаалай бодото дээрээ бэелүүлэгдэн, манай орондо социализмын илалтын түлөө ехэ тэмсэлэй түрүүшын алхамһаа эхилээд, совет юрын хүнэй мүнөөдэрэй байдал хүрэтэр ойлгосотой тодоор уншагшадтаа тайлбарилха эрилтэ газетэ бүхэндэ табигдана. Манай орон доторой туйлагдаһан айхабтар ехэ хубилалтанууд, хүн зоной харанхы мунхаг байдалһаа гараһан дарлалта, мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн ушар багша Ленинэй ажал ябуулгатай, тэрэнэй мүнхэ һургаалтай нягта холбоотой. Эдэ бүгэдые ажалшадта тайлбарилан хэлэлгэ—газетын хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари, үүсхэлһээ дулдыдаха байна.

Энэ асуудалаар «Улаан Сэлэнгэ» газетые абаад харая. Тус газетын хуудаһануудые иража, толилогдоһон материалнуудыень уншаад байхада шадабари мэргэжэлээр яһала һайн журналистнууд редакцидань ажалладаг гэжэ мэдэхээр. Ажахын гол шухала асуудалнуудаар, партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай бэшэгдэһэн статьянууд удхынгаа, мүн найруулгынгаашье талаар муу гэжэ хэлэхын аргагүй.

Байгша оной хабарһаа эхилээд газетын хуудаһануудта «В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе угтуулан», «Ленинэй орденто» гэһэн рубриканууд бии болгогдоһон. Апрель һарын 21-нэй номерто «Мүнхэдөө алдартын, Ленин, манай хүндэтэ Ильич!» гэһэн гаршаг доро түрүүшын материал толилогдоо. Газетын дотор хуудаһануудые бүхыдэнь шахуу эзэлһэн тухай согсолборни соо В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн угтамжада Сэлэнгын аймагай ажахынуудта, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудта ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ эхилһэн тухай хэлэгдэнэ. И. Роговой «Ильичэй лампочканууд гэрэлтүүлнэ» гэһэн гаршагтай бэшэг соо аймагай ажахынуудые, тосхон һууринуудые электрын элшэ хүсөөр хангаха хүдэлмэриин ябаса тухай. «Ленинэй орденой кавалер» гэһэн рубрика доро Буряадай АССР-эй габьяата багша, Ново-Селенгинскын дунда һургуулиин директор Надежда Матвеевна Бурушкинагай ажалай габьяа, залуушуулые хүмүүжүүлхэ, эрдэм номдо һургаха хэрэгтэ ямар ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, Ленинэй ордендо хүртэһэн тушаа бэшэгдэнхэй. А. Моринецэй «Вождиин нэрэмжэтэ үйлсэ» гэһэн фоторепортаж соо Гусиноозерск хотын Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ оршодог магазин, столово, бусад зургаануудай хүдэлмэри, түрүү хүнүүд тухай хэлэгдэнэ.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

«Улаан Сэлэнгэ» газетын сааашанхи хуудаһануудые иража харахада, В. И. Ленинэй намтар, ажал ябуулга тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй материал, фото-зурагууд хэдэ хэдэн номернуудта толилогдоһон байна. Газетын уншагшадта эдэ материалнуудай һонирхолтой байхань мэдээжэ.

Гэхэтэй хамта аймагай газетэнүүд урид хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, «В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе угтуулан» гэһэн рубрика доро нютагайнгаа ажахынуудай ... байдалай жэшээнүүдые ... харуулан, тэдэнэй туйлалта, хүгжэлтэ тухай материалнуудые толилхо ёһотой. Энэ талаар «Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Сэлэнгын аймагта Совет засагай үе соо туйлагдаһан хубилалта, хүгжэлтые тоолохо болоо һаа, захагүй ехэ. Урдань хооһон тала байһан газарта олон зуун хүдэлмэришэдтэй промышленна ехэ предприятинууд байгуулагдаа. Хүдөө ажахынь үндэһөөрөө хубилаа, соёл гэгээрэл дэлгэрээ, эрдэм һургууляар түгэс ажалай баатарнууд олон. Эдэ бүгэдэ Ленинэй мүнхэ һургаалтай нягта холбоотой, тэрэнэй захяа заабариин бодото бэелэл ха юм. Энэ туйлалтые багша Ленинэй алдарта ойтой холбоходоо темыень зүбөөр тодорхойлжо, шадамараар тайлбарилбал, уншагшадта угаа һонирхолтой байха бшуу.

Эндэ табигдаһан эрилтэдэ харюу болоюо үгэмөөр материал мүнөө дээрээ «Улаан Сэлэнгэ» газетын хуудаһан дээрэ үсөөн байна.

В. И. Ленинэй алдарта ой хүрэтэр богонихон саг үлэбэ. Түүхэтэ энэ һайндэртэ бэлэдхэл үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ, предприяти, колхоз, совхозуудта, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудта тус асуудалаар хэгдэжэ байһан юумэн ехэ. Теэд тус газетын хуудаһануудта илангаяа һүүлэй хоёр һарын (сентябрь, октябрь) туршада дурсагдагша асуудалаар нютагай ажабайдалтай холбоотой мүртэй материалай толилогдоодүй байһаниинь гэмшэлтэй.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахта ба абтаһан уялгын дүүргэлтэ тухай материал, ажалай түрүүшүүлэй хүсэл эрмэлзэл тухайгаа хэлэһэн үгэнүүд газетын номер бүхэнэй түрүүшын хуудаһанда эли тодоор, уншагшын анхарал татамаар газарта толилогдохо ааб. баһал бирагданагүй. Зурамал рубрика түрүүшынгээ хуудаһанда үгэдэг болоо һаань һайн байгаа.

Алдарта ойн һайндэр хүрэтэр багашаг сагай үлөөшье һаа, газетын хуудаһануудта тус асуудалаар бага бэшэ юумэ хэхэ арга редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ бии. Тэрэнэй тула бодомжотой һайн түсэб зохёогоод хүдэлмэрилбэл, «Улаан Сэлэнгэ» газетэ багшынгаа ойдо бэлэдхэлээр өөрынгөө хаба шадалые бодотоор харуулжа шадаха.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНА...

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Нижне-Тагильска металлургическ... дай эгээн томо, зургаадахи номерой доменно пеэшэнэй ашаглалгада үгтэхэ саг хүрэтэр хэ... үлөө. Мүнөө үедэ пеэшэн хатаагдажа байнхай.

Энэ томо пеэшэнэй олонхи участогуудынь шэрэм хайлуулагшадта тушаагдажа үгтэнхэй. ... шье һаань, барилгашад ажалайнгаа эршэ һуладхангүй. Тагилай энэ домныы Эхэ орондо... удха шанартай байһан ушарынь барилгашадта һайн мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, тус домно жэлд... хахад тонно шэрэм хайлуулжа байха бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэтэй «Уральстальконструкция» гэжэ ... рилгын управлениин түрүү бригадые КПСС-эй гэшүүн Н. А. Кудлая гэгшэ хүтэлбэрилдэ... һаа баруулжаа—П. Т. Смирнов, Н. И. Рыбаков, Н. В. Ижетников, бригадир Н. А. Куд... В. А. Пыхтин гэгшэд халаанайнгаа һүүлээр гэртээ бусажа ябана. ТАСС-ай фото...

„ЭНДЭХИ ШУЛУУН БҮХЭН ЛЕНИНИИЕ МЭДЭНЭ“

УЯНГАТА РЕПОРТАЖ

1.

...димир Ильич Лениндэ һүгэдэхэе ...өө һэм. Ильичэй ябаһан Ригэ хо...дээр алхалаа һэм. Түүхэдэ ороһон ... номерые мүнөө иража һууха...эл дүрсэ, түхэл шэнжэнь, сэсэн ... оюун бэлигынь намайе гайхуулна, ...на.

...һөө хойшо бэшэхые хүсөө һэм. ...угытэй, сасуулгануудни топ ахир ...турһаа барихаяа зүрхэлжэ яда... түрдан түргэнөөр гүйлдэжэ, агуу ...газар тухай бэшэхэ гэжэ һуухадаа, ...лаэл, шадабари ...гэжэ оролдобоб.

2.

...ВА!.. Хэдэн олон ...үн зоноо тоо...һэн, шууяан, боро ... шинии хүнүүдэй нэгэн, таһар... байһанаа ойлгоноб. Үдэр бүхэндэ ...ай ошожо, Мавзолейн урда зогсо...гаа мүнхэ нойрые сахижа байһан ...хые харанаб.

...үн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ хуу...шагта үе сагай үүдэ нээһэн хүн, ...барижа, газар дэлхэйе хубилгаһан ...ра дарлалтаһаа хүн зониие сүлөөл...шэ дахуулһан хүн.

...дэрэ удаан зогсоноб. Агуу багшын... сахилсанаб. Мүнхэ ногоон, сэнхир ...ргалжэ, Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхэ ...тангариглапаб. «Эндэхи шулуун бүхэн ... гэһэн үгэнүүдые дабтанаб. Ильи...һуухан, ажаллаһан газарнуудаар ...амилһан агаараар сээжэ дүүрэн ...

3.

...ШАДА алтан шара үнгэ оруулһан ... үдэр. Москва хотын олон түмэн ма...һаа мултарһан автобуснай сэхэ ... бороогой һүүлээр шэлдэл адляар ...фальт дээгүүр шуумайна.

...элэй урда тээ энэ харгыгаар Ленин ... байгаа гэжэ һанахадаа, эжэ эхи...дыжэ, урдаһаамнай гүйлдэһэн мо...хэниие шэртэнэб.

... модон. Горки һууриһаа холо бэшэ ...енинэй гэр-музей тээшэ автобуснай ...

...эрхэн түргэ түргэн сохилжо, агуу ...һан гэрые үзэхэ болоһондоо бүришье ... Эндэхи модон, шулуун, зүргэ, тохой ...танил.

...ар Владимир Ильич эндэ ажаһуухаяа ...ындэ иишэ ерэһые хүнүүд һайн мэдэ... оной августын гушанда Михельсоной ...тэ халаа һэн. Тэрэ үдэр совет хүн бү...хэлдэ бүхөөр хадуугданхай, гашууда... үгэнүүдээр дурдагданхай. Револю...нүүдэй харата ябуулга, Каплан эхэ...нүүд багшымнай ами наһанда аюул ...най.

...лһэн үдхэн набшаһадай хүшэгын ... гэр харагдаба. Тэдэнэй ехэ сонхо...ршьеб гайхамшагта ордоной түхэл ...ьгэрэй шэнги.

...эн үльгэр бэшэ. Эндэ манай багша, ...ай түрэлһөө түрэл хүн ажаһуугаа, ... ерээдүйн хэрэгүүдые шиидхэһэн, ... жаргалтай болгоһон, һайхан замда ... амилаа.

4.

... ябагша нүхэд малгайгаа толгой ...улаадхиба. Урда тээнь эдэ бүгэдэниие ...рэ оло дахин хаража, танил болоһон... зүрхэеэ долгисуулжа, бишыхан гэр...

...най ажаһууһан, ажаллаһан таһалга. ... Модон орон. Хэдэн һандали. Номой ... стол.

...үнүүсэ гоёоһон, һайндэрэй шэнги бай... Ильичнай дурагүй һэмнай. Энэ гэрэй ...ордон соо ажаһуухаяа Ленин огто ар...йнай боложо байһан, хүн зонойнай ... байһан үедэ иимэ гоё ордон соо ажа... гэжэ Ленин хэлээ.

... Хүнэйл юрын хүн. Арад зоной аша ...аа зорюулһан, бүхы хүсэ шадал, зо...ун бэлигээ хүн түрэлтэнэй эрхэ сүлөө...гэй түлөө үгэһэн хүн гэжэ дээрэ дурдагдаһан заахан жэшээшье хэлэжэ үгэнэ бэшэ гү?!

Ульяновтанай гэр бүлын байрые мүнөө хаража ябахадаа, агуу багша Лениндээ совет арадай хэды ехэ дуранайнь хэмжэгдэшэгүй гүнзэгые дахин дахин ойлгоноб.

Ильичэй хани нүхэр Надежда Константиновна Крупскаягай таһалга. Эхэнэр хүнэй урин энхэрэлээр, налархай сэдьхэлээр дулаасуулагдаһан байра соогуур ябахадам, Надежда Константиновнагай хэһэн ажал ябуулга, революциин хэрэгтэ оруулһан нангин хубитань, Владимир Ильичтэ саг үргэлжэ хүргэһэн туһань зүрхэ сэдьхэл уяруулна, гайхамшагта хүнэй түхэл шэнжэ урдам үзэгдэнэ.

В. И. Лениндэ түрэл хүнүүд хэд үлөөб гэхэдэ, дүү Дмитриинь үхибүүд мүнөө Москвада ажаһууна. Виктор Ульянов ниислэл хотын нэгэ заводто хүдэлнэ, тиихэдэ Ольга МГУ-да багшална.

5.

«Эндэхи шулуун бүхэн Лениниие мэдэнэ»...

ҮРДАМНАЙ—шухала аллей. Энэ зүргөөр багшамнай агнуурида ошодог байһан. Үнэн дээрээ Владимир Ильич агнууриин шуналгүй байһан гэдэг. Зүгөөр тала, ойн сэбэр агаараар амилжа ябахадаа, нютагай таряашадтай уулзадаг, хөөрэлдэдэг һэн. Энэнь агнууриин шухала зорилго бэлэй.

Нэгэ ушар тухай эндэ дурдангүй гарахын аргагүй гэжэ һанапаб.

...Владимир Ильич нэгэтэ агнуурида ошобо ха. Ой соогуур нилээд удаан ябаба. Зүгөөр нэгэшье дахин буу һүргөөгүй. Тиигэжэ ябатараа, таряашан үбгэнтэй уулзаа. Газар уһаяа хайшан гэжэ эдлэхэ, мүнөө үедэ хүдөө нютагта юу хэхэ тухай удаан хөөрэлдэбэ хаш. Таряашан үбгэншье ярилдаандаа халажа, хүдөө ажахые һэргээхын түлөө юу хэхэ ёһотойб гэжэ өөрынгөө һанамжые хэлэбэ. Ленинэшье бодолнуудаа нюубагүй.

— Бидэшни газар уһаяа үшөөл эдлэжэ шаданагүйбди,—гэжэ таряашан гомдобо.—Зүгөөр шам шэнги хүниие Кремль соо һуулгаа һаа, олон лэ юумэ хэжэ шадаха байна.

Тиигэжэ хэлээд Владимир Ильичтэй таряашан үбгэн хахасахадаа, Ленинтэй хөөрэлдэһэнөө мэдээгүй бшуу.

Ехэ гэр. Энэ ордон соо таһалганууд олон. Зүгөөр Владимир Ильич нэгэл заахан углууханиинь эзэлдэг һэн. Гурба мянгаад номтой библиотекэ, үбэлэй саад, телефоной таһалга, столово. Энэ гэрэй балкон дээрэ агуу багшамнай гаража, И. В. Сталин, А. М. Горькитой уулзаһан юм.

Энэ гэр соо ажаһуухадаа, Владимир Ильич партиин XI съездэ, уласхоорондын гурбадахи конгрессдэ бэлдэһэн байгаа.

6.

1924 ОНОЙ ЯНВАРИИН 9. Горки һууринай таряашадтай В. И. Ленин уулзаба. Эгээ тиихэдэ нютагай хүн зон агуу багшатаяа һүүлшынхеэ уулзажа байнабди гэжэ хаанаһаа мэдэхэ бэлэй.

1924 оной январиин 21-дэ энэ ехэ гэрэй нэгэ таһалга соо агуу багшамнай наһа бараа.

Агуу ехэ хүниие хүдэлмэришэн, таряашадай хүбүүдэй хүдөөлүүлжэ ябаһые, тэдэнэй уйдхарые, Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхэ ябаһые нэгэ хүшөө айхабтар элеэр харуулна. Энэ хүшөөе скульптор С. Меркулов бүтээгээ.

Багшынгаа алтан хүүрые үргэһэн, уйдхарта абтаһан, гашуудалай нулимсаар бүрхөөгдэһэн хүбүүдэй алхам бүхэниинь дэлхэйн ажалшан арадай зүрхэ сэдьхэл соо Ленинэй образой хэды бүхөөр хадуугдаһые, мартагдахагүйгөөр ороһые харуулна ха юм.

...Горкоһоо бусажа ябанабди. Бидэнэр бүлтэдээ ойлгогдошогүй нэгэ мэдэрэлдэ абташанхайбди. Багшын дүрэ, ажаһууһан гэрэйнь зураг, алхалһан зүргынь ута хэмжээн, найман зуу гаран наһатай дуб модоной һүүдэр хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаа хаш.

Москва хотын нэгэ гудамжада оробобди. Агуу багша Владимир Ильич Ленинэй томо гэшын дүрэ урдаһаамнай алхалан ерэбэ. Пальтонь сэлигдэнхэй. Харасань хёрхо.

Багшамнай амиды! Хүүеэтэй, шууяатай ниислэл хотобо хаража, ерээдүй һайхан тээшэ зорижо ябаһан хүбүүд, басагадаа омогорхон шэртэнэ хаш. Зүб даа, Ильич багшамнай, шинии хүбүүд, басагад эхилһэн хэрэгыеш нэрэтэй түрэтэйгөөр саашань үргэлжэлүүлхэ, эсэгэнэрэй нэрэдэ хүрэхэл байха.

«Эндэхи шулуун бүхэн Лениниие мэдэнэ...» Эдэ шулуун бүхэнэй түлөө, хэрэгтэй болоо һаань, ами наһаяа үгэхөөр бэлэмди гэжэ тангариглаһабди.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Москва—Горки.

ЗУРАГЛАЛ

ҺААЛИШАН

НОЙТОН шиигээр газар амилна, тэнгэреэр үүлэд унжалдан нүүжэ, бороо, саһаар зайана. Намар болоходо, жэлһээ жэлдэ иигэдэг заншалтайгша даа. Манай һуужа ябаһан машина харгын хонхосоо соогуур тогтошоһон шалбааг шабар тойрожо гараха баатай болоно. Ушхайтын һү һаалиин фермэ Хэжэнгэ тосхонһоо балай холо бэшэ юм.

Бүүр-бүүр, бүүр-бүүр! Хүнэгэй өөрые абяатайгаар сохин, һүн горхон харьялжа эхилбэ. Садашаһан үнеэд толгойнуудаа үлылгэн, хибэдэһээ аамар аамар хибэнэ. Сагаахан халаадтай, пулаадтай һаалишадай нугархай хурдан хурганаудай үнеэнэй хүхэнүүдые шобторон, урилдан байхыень харахада урмашамаар.

Үндэр тэгшэ бэетэй, салагар улаан шарайтай, ялалзаһан нюдэтэй, хори гарамгай наһанай эхэнэр түрүүлжэ дүүргэээд, үнеэнэйнгээ хорёо сооһоо гаража, гэр тээшээ гэшхэлбэ.

— Долгор Базарова энэл даа,—гэжэ хажуудам ябаһан нүхэр тэрээн тээшэ заажа хэлэбэ.

Энэ һаалишан басаган тухай һайшаалай үгэ олон хүнһөө дууlaһан байжа, уулзажа хөөрэлдэхэ хүсэл түрөөдхёо һэн.

— Долгор,—гээд гараа һарбайха хоорондоо хэлэбэ. — Иимэл байдагбди. Ажал хүдэлмэримнайш гэмгүй ябана. Үнеэдтээ өөһэдөө үбһыень жэл бүхэндэ сабшадагбди. Тиигээд мүнөө хэдэн хоногой туршада үнеэдээ үдэрэй хоёр дахин һааха гэлсээ һэмди. Үдэрынь үбһэндэ ябаад, гурба дахин һааха гээшэ хүшэр. Манайда ошоёл, газаа байхада таарамжагүй бэшэ гү,—гэжэ һүүлдэнь дурадхаа бэлэй.

Тус фермэдэ хамта 12 һаалишад хүдэлдэг, байрань һайн, автолавка ябадаг, газетэ, журнал саг соогоо ерэдэг гэжэ мэдэжэ абабабди.

Долгор Базарова малша буряадай булэдэ түрэһэн. Багахан ябахаһаа хойшо хони харюулжа һураа һэн. Эжынь наһаараа хониндо ябаа бшуу. Эдир багахан басаган эжынгээ үгэһөө гарадаггүй. таарамжатай сагта хэзээдэшье хониениь харууһалалсадаг байгаа. Басаганайнгаа туһада ороһыень үни хада ойлгоод, ажабайдалайнгаа арюун замда гаража эхилхэдэнь, түрэһэн эхэнь:

— Басага-ан, өөрөө хони даажа абаа һаашни ямар гээшэб? Юун гэжэ бодоноош?—гэжэ асууба.

— Эжы, намда найдаха байна гүт?—гэжэ басаганиинь урдаһаань асуудал табиба.

— Юу хэлээ гээшэбши даа, басагамни. Найдангүй яахабиб. Нэмһаа холо шуран, шадабаритайшье болонхойш,—гэжэ харюусаа.

— Зай, тиигэбэл яахаб. Арсанагүйб. Хоюулаа нэгэ отара даажа абаха болоно гүбди?

— Тиимэ ааб даа. Өөрым басаганшье һааш, дуратай дурагүйеыш мэдэхэ ёһотой бшууб,—гээд. эхэнь урихандаар энеэбхилэн, басаганайнгаа зангые үни ойлгоһон хэбэртэй, толгойгоо дохисогоогоо бэлэй. Тиигээд лэ залуухан Долгор басаган хониндо орожо, эжытээ хүдэлжэ эхилээ. Даажа абаһан эхэ хонидоо жэншэд гүүлэнгүй харууһалжа, жэлһээ жэлдэ амжалта туйлажа эхилээ. Дүй дүршэлөөршье баян болоод орхёо. Табан жэлэй туршада таһалгаряагүй хониндо хүдэлбэ. Долгор басаганай бэрхыень нютагай зон хуу мэдэхэ. Ямарханшье хүдэлмэри хэхэдээ тунхаридаггүй.

...Ажалай һүүлээр Долгор басаган уран һайханай самодеятельностиин бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һэн.

Нугархай уян бэетэй басаганай харагдахалаар, сугларһан зон хүрэһөөр танижа, шангаар альга ташадаг бэлэй. Залуухан Долгор толгойгоо үргэжэ, хонгёо хоолойгоор хангюурдажа ороно. Буряад дуунай аялга һүр жабхалантайгаар зэдэлэн, хүн зоной сэдьхэлэйнь хүбшэргэйе дайража шададаг байгаа бшуу.

«Дуушан болохо аад, бэлигынь хиидэ хосорно ха даа»,—гэлсэхэ зоншье олдоодхёо.

«Долгор хаанашье мүрөө алдахагүй даа»,—гэжэ нүгөөдүүлынь харюусаха. «Хаанашье хүдэлхэдөө мүрөө алдахагүй»... Зоной хэлэһэн энэ үгэ холуур ошоогүй. Хоёр жэлэй урдахана гэлүү басагые һаалишан болохыень совхозой хүтэлбэрилэгшэд гүйгаа һэн. Долгор арсаагүй. Үнеэ һааха гээшэ бэлэн бэшэ байгаа. Теэд бэрхэшээлһээ Долгор хэзээ зайсажа, түдэгэсэжэ үзөө гээшэ һэм. Оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлжэ, амжалта туйлахые эрмэлзээ. Жэл үнгэрхэдөөд байхада, Ушхайтын фермын түрүү һаалишадай зэргэдэ гаража шадаа.

Мүнөө жэл нүхэр Базарова үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха гэһэн социалис уялга абаад, «унаһан малгайгаа абангүй» хүдэлжэ байнхай. Абаһан энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань оройдоошье һэжэг түрэгдэнэгүй.

Эрхим һайнаар хүдэлдэг, хүн зонтой үгээ ойлголсодог хадань, Долгор Рампиловна Базаровае Хэжэнгын аймагай Соведэй депутадаар һунгаа һэн. Зонойнгоо үзүүлһэн энэ этигэлые харюулхын түлөө оролдодог. Хэжэнгын совхозой Ушхайтын һү һаалиин фермэдэ телевизор оруулхын түлөө ябуулга хэжэ, захадань гаражал һалаа. Мүнөө һаалишад ажалайнгаа һүүлээр түб хото Улаан-Үдэһөө телевизор хараха арга боломжотой болонхой.

Долгор Базарова комсомолой обкомой путевкоор Монголой Арадай Республикын түүхэтэ газарнуудаар аяншалхаяа һаяхан мордоо. Гансашье энэ замдаа бэшэ, ажабайдалайнгаа замда амжалта түйлаха байһандань түгэс этигэлтэй...

Ц. ДОНДОКОВ.

Хэжэнгын аймаг.

УЛЮНХААНАЙ ЭХИН ҺУРГУУЛИДА

Репортаж

Баргажанай аймагай эгээл саада захын Дэрээнэй совхозой Улюнхаан һуурин тиимэшье ехэ бэшэ. Тэндэ эхин һургуули бии юм.

Бидэ, хүдөө ажахыда туһалхаар эльгээгдэһэн бүлэг студентнэр, ерээдүйн багшанар һэн хадаа, һонирхожо, һургуулида ерэбэбди. Уйтаншье һаа, һаруул, сэбэрхэн коридор соо хэншье үгы: хэшээлнүүд эхилэнхэй байгаа.

Багшанарай таһалгын үүдэ тоншобобди.

— Орогты!—гэһэн харюу дуулаад ороходомнай, нэгэ залуухан басаган «Вожатый» гэжэ журналай шэнэ номер иража һууба.

— Мэндэ!—гэжэ танилсабабди.

— Та, вожатаар хүдэлнэ гүт?—гэжэ һонирхоходомнай:

— Тиимэ. Тиимэ гэлтэй, вожатын уялга дүүргэдэгби. Манайш һургуули бага хаям. Оройдоол наяад һурагшатай. Пионернүүдынь үсөөн. Тусхай вожатые томилдоггүй. Би өөрөө һаянай һургуулида хүдэлнэб. Гурбадахи класстайб,—гэжэ хөөрэбэ.

— Таниие нэрэ, алдараартнай хэн гээд нэрлэхэб?

— Зоя Дамбиевна. Обогни — Цырендоржиева. Хэлээ бэлэй гүб?..

Зоя Дамбиевнагай гол ажалынь ном заалга юм байна. Гэбэшье пионернүүдтэй, октябрятануудтай яһала ехэ хүдэлмэри ябуулна. Багша Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе өөрынгөө бэлэгтэйгээр угтахын тула эндэхи пионернүүд шадаха зэргээрээ совхоздоо хамһалсан, куузику үргуулалсаа. Нютагай зоной урда концерт табижа баярлуулдаг. Түмэрэй хаядаһа суглуулдаг.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай, урихан дуута хонхо жэнгиржэ, хэшээлнүүдэй дүүрэһые мэдээсэбэ. Багшанар таһалгадаа сугларба. Бултантайнь танилсабабди.

Һургуулиин директор Цыбик Аюшеевич Галсанов маниие пединститутай студентнэр гэжэ мэдэхэдээ, аргагүй хүхин:

— Аа, хожомоо коллегинүүд болохо зомдоо даа,—гэбэ.—Һурагты, һурагты. Хожомоо манай иишэ ерэжэ магадта. Манайнгаа шабинарта заажа болохот. Манайхи дуулшни Аллада ошожо, һургуулияа үргэлжэлүүлдэг.

Ингэжэ хөөрэлдэн һуутарнай, газааһаа дундуур наһанай эхэнэр багша орожо ерэбэ. Директор тэрээндэ хандан:

— Дулма Эрхитуевна! Ерээдүйнгөө коллегинүүдтэй танилсагты. Багшанарай институдай студентнэр. Манай совхоздо туһалхаяа ерээ. Энэ манай эрхим багша Дулма Эрхитуевна Аюшеева гээшэ. Хоёрдохи класста багшална,—гэбэ.

Дулма Эрхитуевна миһэд гээд, бидэнтэй танилсаба. Тэрэ багша 1958 ондо Улаан-Үдын педучилищи дүүргэжэ ерэһээр ото Улюнхаанда хүдэлнэ. Тулюуршагаар һурадаг шабинартаа нэмэлтэ хэшээл хэхэ гэжэ гарамсаарнь:

— Бэрхэ багша даа: Зондоо хүндэтэй. Урагшаа һанаатай,—гэжэ директор магтана.

Эдэ багшанарай бэе бэедээ хандахыень харахада, ехэл эбтэйнүүд хэбэртэй. Багаханшье һаа, Улюнхаанай эхин һургуулиин коллектив урдаа табигдаһан зорилгоёо муу бэшээр бэелүүлжэ байдаг.

Һургуулиһаа гаража ябахадамнай, нэгэ класс сооһоо хаа хаанагүй улаан галстуктанай дууладаг танил пионерскэ дуунай аялга зэдэлбэ. Багша ба пионервожата Зоя Дамбиевтнатаяа үхибүүд ээлжээтэ концертээ бэлдэжэ эхилһэн байба. Тэрэ концерт Агуу ехэ Октябриин революциин 52 жэлэй ойдо зорюулһан баяр ёһололой үдэшэ табина.

С. ДАШИЕВА,
багшанарай институдай студентка.

Эхэнэр хүнүүдэй хубсаһа эсхэгшэ Анна Потаповна Осипова Терешковагай гудамжадахи ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта хүдэлмэрилдэг юм. Анна Потаповна хубиингаа табан жэлэй даабари үшөө май һарада дүүргээ һэн. Мүнөө нүхэр Осипова ерэхэ табан жэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилхэ зуураа, һайн шанартай хубсаһа эсхээд, даабаряа 170 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Осипова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗАЛУУШУУЛДА ЗОРЮУЛАГДАН...

Эдэ үдэрнүүдтэ «Эрдэм» кинотеатрта залуушуулда зорюулагдаһан кинофестиваль үнгэргэгдэжэ байна. «Ленин шэнгеэр ажаллаха, ажаһууха, тэмсэхэ» гэһэн уряа доро фестивалиин фильмүүд харуулагдана. Тиимэһээнь эдэ фильмүүдтэ залуушуул олоороо ороно. Совет үеын киноискусствын түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн фильмүүдэй дундаһаа «Аринка», «Гахайшан басаган ба үхэршэн хүбүүн», «Зоригжолгын һургуули», «Гарагай нэгэ болотор хүлеэе», «Хүсэлэй бэелхэ саг» болон бусад фильмүүд харагшадта дурадхагдажа, һонирхол үүсхэнэ. Энэ кинофестиваль октябриин 29-дэ гүйсэхэ Ленинскэ комсомолой 51 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан эхилэнхэй.

Манай корр.

...ЛЬЫН *Саанаhаа* РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

...ГАЙХИД БААТАРНУУДАА УГТАБА

...С). Долоон совет кос... баясхалантайгаар ... долгэрэнгы мэдээ... Замбуулиин огторгойн ... москвагайхид амар... москвагайхидай замбуу... » гэһэн томо гарша... газетэнүүд толилоо. ...ай Генеральна секрэ... Брежневэй митинг дээрэ ... иимэ хубиинь га... илгаруулан толилно. ... шэнжэлгэ хадаа ...эй аша туһада, дэл...лан тайбан байдалай ...гаалиин хүсэ ба жа...хэ, ашаглаха агуу... болоно гэжэ Советскэ Брежневэй хэлэһыень газетэнүүд тусгаар илгаруулжа толилно.

БЕРЛИН. (ТАСС). Долоон совет алдарта космонавтнуудые Москвада хани халуунаар угталга ГДР-эй хэблэлэй гол темэнь болоно. Советскэ Союзай ниислэлдэ зорюулагдан, октябриин 22-то болоһон баяр тухай долгэрэнгы мэдээсэлнүүдые газетэнүүд толилоо.

ПАРИЖ. (ТАСС). Совет космонавтнуудые баяр баясхалантайгаар угталга тухай, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон митинг тухай Парижай газетэнүүд мэдээсэнэ. Һэлгэгдэжэ байдаг экипажтай, газарые тойрон дабшадаг станцинуудые байгуулга замбуулиин юртэмсэ руу хүнэй нэбтэрэн орохо сэхэ зам болоно гэжэ совет наука тоолоно гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһые «Фигаро» газетэ тусгаар илгаруулжа толилоо.

... (ТАСС). Долоон кос...вада баяр баясха...һан тухай Венгриин ...өөр бэшэнэ. Л. И. ...эн үгын удха эли ...лигдоно. Замбуули...нөөр шэнжэлэн мэ... удха шанартай ар...ан сагай орбитальна ...ой лабораторинуудые ...гуулжа шадаха саг...эе, замбуулинай дай... оронуудай хэдэг туршал... хүн түрэлтэнэй аша ...гдана гээд Л. И.

Италиин ажалшад забастовко хэнэ

РИМ. (ТАСС). Италида олониитын забастовконууд шэнэ хүсэтэйгөөр боложо байна. Октябриин 23-да нэгэшье газетэ гараагүй. Типографинуудай хүдэлмэрилэгшэд ниитэ национальна 24 часай забастовко хэжэ, өөһэдынгөө экономическа эрилтэнүүдые дахяад табиһан байна.

Италиин хүдэлмэришэн ангиин эгээн лэ дайшалхы отрядуудай нэгэн бологшо барилгын промышленностиин 900 мянган тоото ажалшад мүн лэ энэ үдэр тэмсэл хэжэ эхилээ. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин неделиие богони болгохо, усалталгаһаа һэргылхэ хэмжээнүүдые бүри һайнаар абаха, предприятинуудта профсоюзна организацинуудай эрхые мэдэрхэ эрилтэнүүдые барилгашад хэнэ. Барилгашадтай хамта хирпиисын заводуудай 40.000, цементын заводуудай 20.000 хүдэлмэришэд тэмсэл хэжэ эхилээ.

Почтын отделенинүүд, телеграфна ба телефонно станцинууд бүхы орон дотор гурбадахи үдэрөө хүдэлнэгүй. Экономическа ба профсоюзна эрилтэнүүдыень хангахаһаа захиргаанай арсаһанай һүүлээр хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд забастовко хэжэ ороо.

Совет космонавтнуудай США-да аяншалжа байһан тухай

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-да аяншалжа байһан совет космонавтнууд Г. Береговой, К. Феоктистов октябриин 22-ой үдэрые Хьюстондохи (Техас штат) замбуулинай центртэ үнгэргөө, АП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ космонавтнуудые һурган бэлдэхэдээ хэрэглэгдэдэг тусхай түхеэрэлгэнүүдэй зарим түхэл маягуудтайнь айлшад танилсаа.

Амжалтатай ябуулга хэгдэбэ

КАИР. (ТАСС). МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тусхай подразделени Суэцкэ каналай эзэмдэгдэһэн зүүн эрьедэ гарагай гурбанда гараад, Аль-Баляха шадар байһан израиль сэрэгүүдые добтолоо. Эзэмдэгшэдэй хамгаалалтын хэдэн бүхэлэлтэ һандаргагдаа, һомо хэрэгсэлэй, горючиин хэдэн склад усадхагдаа.

Ябуулгада хабаадагшад баазадаа гэмгүйгөөр бусаа.

СОМАЛИДАХИ БАЙДАЛ

НАЙРОБИ. ТАСС-ай корреспондент С. Кулик ингэжэ дамжуулна: Сомалиин Республикые Сомалиин Демократическа Республика гэжэ нэрлэдэг болохо тухай Революционно Дээдэ Соведэй шиидхэһэн тухай мэдээсэлые «Голос сомалийского народа» гэжэ радиостанци октябриин 23-най һүни дамжуулаа. Оромнай «социалис хүгжэлтын замаар дабшаха» гээд Соведэй тунхаглаһан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Могадишогой радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, бүхы политическэ партинуудай орон дотор хэдэг ябуулганuудые дары түргэнөөр хорихо, верховно сүүдые тарааха гэһэн шиидхэбэри Революционно Совет баталан абаа. «Зохихо үедэ шэнэ конституци дурадхагдаха, таатай зүб һунгалта үнгэргэгдэхэ» гээд Совет соносхоо.

Сомалиин үдэр бүри гарадаг гурбан гол газетэ болюулагдахань гэжэ соносхогдоо. Тэдэнэй ороондо «Октобер стар» гэжэ нэгэ газетэ гаргагдадаг болохонь. Энгэй хүнүүдэй гаргадаг газетэнүүд хоригдоо.

Оронoo экономическа талаарнь бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалтай, үндэһэ яһатанай хоорондо болодог хёмороонтой тэмсэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа Революционно Совет мэдүүлээ. Өөһэдынгөө магазинуудые нээхыень, урдынгаа хэмээр ажаллахыень наймаашадта шэнэ засагаархидай хандаһан хандалгые радио дамжуулаа.

Сомалиин ниислэлһээ Найроби ерэһэн зоной хөөрэһэнэй ёһоор, Могадишодохи байдал намдуу түбшэн. Октябриин 21-дэ үүр сайжа байхада городто оруулагдаһан танкнууд мүнөө тэрэнэй заха руунь гаргагдаа. Бүхы ершон байдалые арми хиналтада доро абанхай.

Европын олониитэдэ хандаһан уряа

ВАРШАВА. (ТАСС). Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө ниитэ Европын конференциин эмхидхэлэй комитедэй заседани Варшава шадарай Яблоннида болоо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ Европын 20 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэд, мүн уласхоорондын 10 организациһаа делегатууд, ажаглагшад хабаадалсаа.

Ноябриин 29-һөө Венэдэ нээгдэхэ, декабриин 1 хүрэтэр үргэлжэлхэ Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө ниитэ Европын конференцидэ хабаадалсахыень уряалан Европын бүхы олониитын ба политическэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдтэ эмхидхэлэй комитет хандаа.

Тэмсэл үргэлжэлһөөр

БОНН. (ТАСС). Федеративна Республикадахи бүхы демократида харша хүсэнүүдтэ эсэргүү үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абахыень уряалан, Баруун Германиин шэнэ правительствада профсоюзуудай нэгэдэл—ФРГ-гэй ажалшадай томо организаци хандаа. Энээнтэй дашарамдуулан шэнэ түхэлэй нацис национал-демократическа партиие хорихо шухала байһан тухай профсоюзууд гэмдэглээ. Баруун Германиин һалбаринуудай хэдэ хэдэн профсоюзуудай ударидагшад һүүлэй үедэ мүн лэ иимэ эрилтэнүүдые хээ.

Эдэ эрилтэнүүдэй хаһа саг соогоо хэгдэһые юун гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, шэнэ түхэлэй нацистнууд өөһэдынгөө ябуулгануудые хизаарлахые оройдоошье хүсэнэгүй. Удахагүй НДП-гэй ээлжээтэ съезд Саарбрюккендэ болохонь.

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

КАИР. (ТАСС). МЕН агентствын корреспондентын Бейрудһээ дамжуулһанай ёһоор, Ливанай сэрэгэй түлөөлэгшэ ингэжэ мэдээсээ. Ливанай армиин ба Палестинын партизануудай хоорондо Ливанай урда талын районуудта һүүлэй үдэрнүүдтэ зэбсэгтэ тулалдаанууд болоо. Тэрээнһээ уламжалан, али али талаһаа алуулһан, шархатаһан хүнүүд бии.

Ливанай газар дээрэһээ Израильда эсэргүү ябуулга хэхэдэнь партизануудта һаад ушаруулха һэдэлгэ Ливанай засагаархидай хэһэн дээрэһээ тулалдаан болоо гэжэ сэрэгэй түлөөлэгшын мэдүүлгэһээ эли болоно үгэнэ.

НИКОЗИ. (ТАСС). Ливанда һүүлэй үедэ болоһон ушарнуудһаа уламжалан араб оронуудта ехээр һанаагаа зободог болоо.

«Манай араб оронуудай бүхы газар дээрэ партизануудай ябуулганууды дэмжэхэ байһан тухайгаа мэдүүлгые Ирагай Революционно командованиин совет тунхаглаа.

Сири хадаа Ливантай зэргэлһээ хилаеэ хаагаа, партизануудта эсэргүүгээр Ливанай армиин хэдэ ябуулгануудые болюулха эрилтэ хээ.

Жэнхэни аялгатай буряад дуунуудые жэгтэй гоёор хангюурдадаг хонгёо хоолойтой дуушад манай республика соо олон юм. Тэдэнэй нэгэн-Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай артистка Сэрэмжээ Уладаева болоно. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн дуунууд уран нугалбаряараа, удха аялгаараа олоной һайшаалда хүртэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэрэмжээ Уладаева, шэнэ дуу сээжэлдэжэ байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

◆ Буряад дуун тухай Агван Дондуков һанамжална. □ Г. Гончикдоржиевагай шүлэгүүд. ○ Хэжэнгын хоорто хабаадагшадта бэшэг. □ Элдэб һонинай дээжэһээ. ▨ Спорт

АРАДАЙ ДУУН ГЭБЭЛ...

Буряад арад зон өөрын орон-хүжэ номин хүбшэ тайга, намжаа үргэн тала шэнги уужам һайхан сэдьхэлтэй юм, тиин энэ уужам сэдьхэлэйнгээ изагуурһаа эшэ татажа, аялга дуунуудые урадхуулдаг байха юм. Ушар тиимэһээ дууша арад гэжэ суурхаһаниинь гайхалгүй бээз даа. Теэдшье буряад арад хадаа хэр угһаа хойшо өөрын хүгжэмтэй, хатар наадатай, үдэшэндөө малайнгаа амарха һамбаанда түүдэгэй гал тойрожо, ёохор наададаг, бэһэлигэй дуунуудые дуулалдадаг, үльгэр түүхэ хөөрэлдэдэг, шагай наададаг байһаниинь элитэ.

Мүн буряад зон хадаа дүүн гээшэ табан хушуун амитанай мэдэрэл хүлгөөдэг гэжэ үнинэй мэдэдэг байһан, тиимэ һэн тула адууһа малай түрөөд, тугал, хурьга, ботогоёо голоходонь, эхэ малай дэлэнгэйнь логшотор, үрээ хайрлажа энхэрэн хүхээ хүхүүлтэрнь дуу дууладаг байһан юм. «Тээгэ» гэжэ дуу абажа үзэе. Энэ хадаа эхэ малда хандажа, тэрэниие аргадижа, урихаһаар, мэдэрэл хүдэлгэн дуулаһан удхатай.

Жэшээнь:

Тээгэ, тээгэ, тээгэ. тээгэ,
Дэлэншни дэлбэрхэл.
Тээгэ, тээгэ, тээгэ, тээгэ,
Урдаһааш, юуншни угтахаб даа.
тээгэ, тээгэ, тээгэ, тээгэ,
Ута улаан хүхыеш юуншни
хүхэхэб даа.
Тээгэ, тээгэ, тээгэ, тээгэ.
гэхэ мэтэ.

Гадна урданай дуунуудые абажа үзэхэдэ, адуу мал, хада уула, уһан голнуудаа магтажа, энхэргэн гоёор аялгалһан байдаг. Эдэнь богони гү, али ута хэмжээтэй, олон янзын нугалбаритайһаа гадна, хуур, лимбэ мэтые дахаад, ами ехэтэй, дуулажа һурахан хүнэй һанаһан соогоо дуулахадань ехэ тааруу байха юм.

Мүн буряад хүнэй ойрын нүхэр — мүхэшэгүй зүрхэтэ морин эрдэниие магтаһан дуунууд ехэ олон. Зүгөөр нютаг бүхэндэ ондо ондоо аялгаар татагдадаг. Хурса һүрмэн шэхэтэ, гулдагар нарин бэетэй, хурдан түргэн гүйгөөшэ хүлэг мориной түрүүлэн ерэхэдэ, солыень ямар гоёор дууладаг һэн бэ! Бадаг, мүрнүүд сооһи үгэнүүдэй удха тухайнь бодожо үзэбэл, ерээдүй сагта зол жаргал хүсэһэн, заһамал һайхан бэетэй морин эрдэниие һүр һүлдэ болгон, һайн һайхан мүнөөнэйнгөө үе сагые хүсэн зүгнэһэн байдаг лэ! Мүнөө үеын «Мориной соло дуудалгые» абажа харабал, бүришье һонин. Жэшээлбэл:

Эсэгэ энэ орондомнай
Энхэ амар амгалан,
Жаргаланта коммунизм байдал
Бата бэхи дэлгэрэн
Мандаха болтогой!
Алдарта багша
Ашата Ленин багшын
мандуулһан,
Аажам совет гүрэн,
Арад түмэн ниитэ,
Түрын үргэн түшэмэлнүүд,
Найрай олон залуушуул
Мандаха болтогой!— гээд
юрөөһэн байдаг лэ!

Ажабайдалай һайн һайхан ёһо заншал тухай, жэшээнь, «Зоомол модон сэргэндээ», «Үбгэржэш ябаһанаа мэдэбэшгүйб даа» гэхэ мэтын дуунууд ямар гоё нугалбаритайб! Түрэ хурим. Эндэ урагуудайнгаа ерэжэ, найрлан һөөргөө мордоторнь дуун хурягдадаггүй байһан гэлсэхэ. Буряад арадай схэ хүндэмүүшэ, хүмүү зугааша байһаниинь түрэ хуримай дуунууд дээрэһээ бүри ехээр элирнэ.

Жэшээлбэл:

Хайбан хайбан хараараа
Хайбалзуулан мордоорой,
Хамагхан олон нүхэдөөрөө
Хүригүүлжэ мордоорой.
Түлгэ түлгэ хонёороо
Төөлэйлүүлэн мордоорой,
Түрын түрүү үбгэдһөө,
Юрөөлынь дуулан мордоорой
гэхэдээ,
ямар гүнзэгы удха харуулнаб!

Урдань Буряад орон һайн дураараа Росситай нэгэдэжэ, хилээ зубшан ажаһууһан буряадууд хилын һахюулай алба хэдэг болоһон, ород оронтой бүри нягта харилсаа оложо абаһан, һуудал байдалыньшье хубилжа эхилһэн юм. Хяагта, Зэдын аймагуудаар ябахадаа үбгэд, хүгшэдөөр хөөрэлдөө һаа, мориной нгоо албандаа хэзээш бэлэн байһан, хазаар ногто, эмээл агтабшынгаа гоё һайханиие, ород буряад арадуудай хани харилсаа магтаһан дуунуудые олоор ойлгожо болоно.

Октябриин революци илалта түгэс мандажа, буряад зон эрдэм бэлиг шудалан, зол жаргал олоо һэм шуу. Тэрэ түүхэтэ сагһаа хойшо Ленин багша, Коммунис парти, арад ниитын абьяас үүсхэл, эдэбхи эрмэлзэл тухай дуунууд олоор дуулагдадаг болоһон юм. Энэ үеын дуунуудые дурдабал: «Ленинэй ашаар», «Буряад-Монгол бидэнэй», «Хүхюун болоо манай байдал» гэхэ мэтэ дуунууд ямар иргуу һайханаар соностодог бэ!

Мүн үльгэр домогто ороһон, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай баатарнууд тухай хэды олон дуутайнууд гээшэбиб-...

... хэрэгтэмнай хүдэ... ханай бүлгэм... мэргэжэлтэд тү... ехэтэ найданаб...

А. ...

Арадай ...

республиканск...

«УРГЫН» ҺАЛБАРХА САГ ТУЛАА!

Дуулгаараа нэмжээхэн, дуугаараа суутай, дунгнима талаараа суутай Хэжэнгэ нютагаа хирэ хирэ болсод лэ ошожо, тэндэхи зөөхэй шэнги зөөлэн хэлэн дээрэнь дуугаралсажа хужарладаг, зүг бүхэнэй хүндэ зүрхэеэ нээн угтадаг зантайнь зугаалха дуран хүрэдэг. Энэ удаа ошоходомнай — набшаһан шара шугынуудай найган найган һуугаашье һаа, намдуу урасхалта Хэжэнгэ голой зайртажа эхилээшье һаа, үргэн нэмжээ полинууд дээрэ комбайнууд хүнхинэлдэһөөр, үбһэ, һолоомо тээһэн машинанууд үйлсэ гудамжаар урилдаһаар байба. Яахабши теэд, тухашаралта намар боложо байна ха юм! Тиибэшье һаань, Хэжэнгын түхэрээнэй нютаг бүхэндэ нэгэ инмэ соносхол уншааб:

«Хүндэтэ нүхэдүүд! «Ургы» гэжэ уран хонгёо хоолойтоной эрхилһэн хоор хүдэлмэрээ һэргээхэнь. Хоорто хабаадаха хүсэлтэйшүүлые аймагай соёлой байшанда уринабди. Ерэжэ бэшүүлхээ, «Ургыгаа» һалбаруулхала шамдыт!» Уншаад, ухаан зүрхөө долгисуулан баясаабди. Юуб гэхэдэ, «Ургы» гэжэ Москваһаа эхилээд, Монгол орон хүрэтэр суурхадаг, Сибирь болон Алас-Дурнада болодог уран һайханай харалгануудта ходо түрүү һуури эзэлдэг нютагайнгаа уран бэлигтэйшүүлэй энэ һайн дуранай эбтэ аялгын жэгдэ бэшээр дуугаа соностуулдаг болоһондонь шаналхаар, гэмшэхээр байһан юм. Хэжэнгын хоорой дуун хэзээш замхахагүйл байха гэжэ һанадаг, хэлэдэгшье һэмди. Гансашье бидэнэй бэшэ харин нютагай бүхы зоной һанаа зобоодог байһан тулань, олон хүнтэй ярилдаадшье туршагдаа. Хоорой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байһан Долгор Хамисова, эдэбхитэй дуушад Михаил Ширапов, Балмасу Бальжинимаева, Владимир Батодоржиев болон бусад энэ хүсэлыемнай һайшаан дэмжэдэг һэн. «Ургымнай һалбарха саг тулаг»,— гэжэ барандаа мэдүүлдэг байгаа. Дуулахэ дуратай, бэрхэ бэлигтэйшүүл эндэ дутаа гэжэ дуулдаагүй, дуулдахашьегүй. Хүгжэмэй һургуули, мэргэжэл шудалһан хүнүүд (тэрэшье Долгор Хамисовае абаад узыт) хабтагай Хэжэнгэдэ яһала олон байха. Али эмхидхэхы тиимэ эрмэлзэлтэд дутаа гү? Үгы. Эгээ мүнөө үедэ хоорые хүтэлбэрилхэ тусхай мэргэжэлтэй, олон коллективүүдтэй суг хүдэлһэн Бато Очиров гэжэ залуу хүгжэмшэ Хэжэнгэдэ ерээд байна. Али шэнэ дуунууд барагдаа, сэдьхэл хүдэлгэхэ аялганууд хожороо гү? Яашье тиимэ бэшэ. Юрий Эрдынеев Владимир Аюшеев хоёр хэдэн дуугаараа бүхы республика доторoo суурхаһан бэлигтэй, согтой залуушуул ажаллана. Дуунай үгын хэрэгтэй болоо һаань, үйлсэдэ ябаһан зүтыншье хүнһөө асуугаа һаатнай дура сэдьхэл татама дуунай үгэ ябууд дундаа зохёожорхихо байха. Ядаад ерээ һаа, Хэжэнгэдэ ажаһуудаг дууша-поэт Даша Дамбаевта («Сэлэнгэ» гэжэ дуу мүндэлүүлэгшэдэй нэгэндэ) хандахада яанаб?! Юрэдөөл, энэ асуудалаар газардаабди гэжэ хэлэбэл, «нүгэл» юм бэшэ гү?

Зай теэд юун хэрэгтэйб?

Нэгэл юумэн: олоороо суглараад, мүрэ мүрөө анда нүхэд ёһоор түшэлсөөд, хоолойнгоо хухалга ниилүүлэн, хонгор сагаан Хэжэнгэ нютагайнгаа хонишод, малшадай сэдьхэлэйнь доһолсо хангюурдаха хэрэгтэй. «Ургын» һайхан үнэрэй анхилха, һалбарха, аялга дуунайнь аяар холуур зэдэлхэ саг тулаа. Гандуу зунай, гасаланта намарай гол ажал дааажа гараһан эсэхэгүй зоригтой хүбүүд, сусахагүй согтой басагад, танайнгаа аялга хүлеэнэбди!

Ц. ГАЛАНОВ, А. ЖАЛСАНОВ.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай хилэн хүшэгэ эдэ үдэрнүүдтэ һэхэгдэжэ, шэнэ сезон нээгдэхэнь. Мүнөө жэлэй сезониие гүрэнэй Буряад драмын театр поэт Николай Дамдиновай бэшэһэн, Доржо Банзаров тухай пьесээр эхилхэнь. Буряадай түрүүшын эрдэмтын һүүлшын жэлнүүдтэ зорюулагдаһан энэ драма арадаймнай түүхын үшөө нэгэ хуудаһа нээжэ үгэхэ байһаниинь лабтай. Мүнөө үедэ театрай артистнууд шэнэ зүжэг дээрээ эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Энэ зүжэгэй олоной һонирхол үүсхэхэ байһанда һэжэг түрэнэгүй. Юуб гэхэдэ, театр үнгэрһэн сезон соо Шекспирэй «Лир хаан» мэтын айхабтар орёо зүжэгүүдые амжалтатайгаар табижа, Москва, Хальмаг ороноор гастрольдо ябаад ерээ һэм шуу. Гадна шэнэ үеын бэлигтэй артистнууд театрай коллективтэ нэмэжэ ороо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Лир хаан» гэжэ зүжэгэй гол роль гүйсэдхэһэн РСФСР-эй арадай артист В. Халматов. 2. Артистнууд: Л. Лосев, Л. Санжимытыпова.

БУРЯАД ДРАМЫН ТЕАТР ШЭНЭ СЕЗОНОО НЭЭХЭНЬ

Спорт

ШАТ...

Һаяхан «Труд» бү... ордон соо В. И. Ле... 100 жэлэй ойдо зор... таршадай мүрысөөн... залга үнгэрэгдэбэ.

Энэ мүрысөөндэ ... шатаршан хабаадаж... гаар тэмсэбэ. Шат... залганууд гол түлэб ... римаар наадагдажа, ... тойгоор үнгэрөө.

Урид наадагдаһа... һүүлээр ЛВРЗ-гэй ту... фонов 9 очкотой тү... рэнэй удаа Андреев (... техникум) Ильин (... завод) хоёр түс ту... болонхой.

Үнинэй шатаршад ... ажахын институт) 7,5, ... денов, Черноскутов ... ко бэшүүлэнхэй.

Дурсагдагша мүрыс... саһан һурагшад Ш... Тыхешкин, республ... Игумнова гэгшэд ... эрхимлэжэ ябана.

В. ...

БОК...

Эстониин мэдэ... СССР-эй габьяата ...

ЭЛДЭБ ҺОНИНОЙ ДЭЭЖЭҺЭЭ

АЛТАН НЮУСАТАЙ ОРОН

Нэгэ килограмм түмэрэй хаядаһан хэды мүнгэтэ болохо хаб? Ехэдээл һаа, шара зэд хүрэнэ бээз. Ульяновск хотын 27-дохи һургуулиин һурагшадай тушааһан хуушан орон хэдэн зуун түхэригтэ болобо. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэнэй түшэлгэ cooһoo алтан бугааг, час, үнэтэ шулуугаар шэмэглэгдэһэн бэһэлигүүд гаража ерээ бшуу. Энэ орон тус хотын эрхэтэн Муратовтанай гэр соо олохон лэ жэл байгаа юм. Даншье һаа хуушарба гэжэ тоолоод ээздынь түмэрэй хаядаһа суглуулдаг газарта тэрэнээ тушаажархёо бшуу. Һургуулиин газаа асарагдаад хэбтэһэн энэ хуушанай орониие һонюуша хүбүүд Миша Белоусов, Андрей Курамшин гэгшэд задалжал үзөө. Тинхэдэнь лэ үнөөхи үнэтэ эдлэлнүүд урдаһаань адхараа.

Б. БАБЛЮК.

Ульяновск.

«ААЛИХАНААР ХӨӨРЭЛДЭГТЫ»

105 наһатай Петр Васильевич Билак гэгшэ ниимэ үгэнүүдээр хөөрэлдэһэн лэ хүндөө хандадаг юм. Үндэр наһатай болобошье һаань, энэ хүнэй нюдэнэйнь хараа һайн, шэхэниинь айхабтар һонор юм. Петр Васильевич нэгэтэшье үбдэжэ, врачта хандажа үзөөгүй. Яагаад ниимэ удаан үндэр наһатай болотороо үбдэнгүй ябаа гээшэбта гэжэ асуухада, тэрэ ингэжэ харюусадаг:

— Эдеэ таннжа эдихэ ушар намда болоогүй юм. 70 наһа хүрэтэрөө баяшуулай барлаг болоно ябааб. Дэлхэйн түрүүшын дайнай үедэ табан жэл плендэ абтаад байгааб. Эдэ жэлнүүдтэ һайн эдеэ эдихэ, архи ууха ушар огто болоогүй. Тамхишье наһаараа татаагүй хүм.

Петр Васильевич 100 наһа хүрэтэрөө колхозой ажалда ябаа. Һүүлэй 5—6 жэлэй туршада гэр тойронойнгоо ажал хэнэ. П. В. Билак 40 гаран ашагушанартай юм.

Ф. ПРОКОПЕНКО.

Закарпатска область.

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД | Г. ГОНЧИКДОРЖИЕВА: УЯНГА

ҺИИЛҮҮРШЭ ДАРХАН

Нюдэеэ онииллгон шэртэнэ удаан,
Нилээд ехэ тэсэбэри хэрэгтэй.
Одоо мүнгэниинь уб улаан,
Оншолон тэрэнээ дабтаха хэрэгтэй.
Дабтана, дабтана, дахяад халаана,
Дахяад мүнгэеэ галда хэнэ.
Үни удаан оролдоһонойнь ашаар
Үнөөхи мүнгэниинь нимгэн болоно.
Одоол мүнөө харюусалгатай ажалынь
Эндэл ха, үбгэн шиидэнги.
Зүүн гартаа һиилүүр абажа,
Баруун гартаа алха адхаба.
Тиигээд хоолойгоо нэгэ заһажа,
Түрүүшынь мүр гаргажа эхилбэ.
Үбгэн хүдэлнэ үни удаан,
Үргэжэ тархяа амаруулха тухагүй,
Гансал алхаар тоншохо абяан,—
Гансал ульгам хүлэгэй табараан.
Аша хүбүүниинь эрьелдэнэ хажуудань,
Анхаран харана хүдэлсэ бүхэниинь.
Тиигэһээр байтар абань тархяа
Түрүүшынхээ үргэжэ нэгэ миһэрээ.
Хүбүүнэй нюдэндэ эли тодохон
Колхозой хатарша тэндэнь харагдаа...
Хуушан сагай тэрэ хашарһанһаа
Нэгэ багахэншье сараа үлөөгүйл.
Мүнгэшэ дарханай уран гарһаа
Мүнөө энэ болоо ха юм.

ТҮҮДЭГ

Урдамни энэ түүдэгэй һуури:
Хүхэльбэ үнэһэн, хара сог
Хүйтэн жабарта тэрэ һүни
Хүн шамда найдан ерээ.
Түүдэг ши зүрхэнэйнгөө охи
Тэрээндэ зорюулан дүүрэн носоош.
Хүүемэ халуун галайш дэргэдэ
Хүсэ шадалаа хүн һэргээгээ.
Харин мүнөө шинии үлэгдэл
Хүйтэн бурма гансал һануулна.
Сэдьхэнэб теэд, дэмыдэ дүрөөгүйи.
Сээжынгээ зали олондо бэлэглээш.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 12 часһаа «Пятая симфония Чайковского» гэһэн дамжуулга. 13 часһаа 18.30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13 часһаа орон доторхи һонин. 13.15 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 13.45 минутаһаа «Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар» гэһэн дамжуулга. 14.45 минутаһаа «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. 15.30 минутаһаа театрай мастернуудтай уулзалга гэһэн дамжуулга. 16.30 минутаһаа Эхэ орон дотор болоһон һонинной дээжэ. 17.15 минутаһаа «Город болон дуунууд» гэһэн хүгжэмтэ фильм. 18.20 минутаһаа орон доторхи һонин.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.30 минутаһаа «Неделя» гэһэн һүүлэй һонинной программа. 19.30 минутаһаа «Пещёрные люди» гэһэн мультфильм. 19.40 минутаһаа концерт. 20 часһаа 00.45 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-да болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Октябриин һайндэртэ ажалай бэлэгүүд» гэһэн юрэнхы гаршаг доро бүлэг информацинууд. «Бүхы юумэн бидэнһээ, малшадһаа дулдыдаха» гэһэн Х. Доржиевай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэжэ юрэнхы гаршаг доро Ю. Шитиковэй «Эдэбхи гаргажа һураха» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Верхнеудинск гэһэн бусаха адресаар». М. Спекторэй статья. Уласхоорондын информаци.

Дурбэдэхи хуудаһанда: заншалта субботын хуудаһан.

Манай адрес, телефо...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секре... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хоз... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промыш... строительства — 61-35, советского строительства и ... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькор... формации — 34-05, общественная приёмная — 58-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-02953.